

Milla Kallio

TANDEM KYMENLAAKSON
AMMATTIKORKEAKOULUSSA
SYKSYLLÄ 2014

Opinnäytetyö

Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma

Toukokuu 2015

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Milla Kallio	Tradenomi	Toukokuu 2015
Opinnäytetyön nimi Tandem Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa syksyllä 2014		67 sivua 8 liitesivua
Toimeksiantaja Kymenlaakson ammattikorkeakoulu		
Ohjaaja Lehtori Päivi Korhonen		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kansainvälisyys ja hyvä kielitaito ovat tänä päivänä tradenomin tärkeitä ominaisuuksia. Tandemissa suomalainen opiskelija tutustuu ulkomaalaiseen opiskelijaan sekä oppii hänen kielensä ja kulttuuriaan. Tandem kokemuksena voi olla juuri se, jonka avulla opiskelija voi innostua opiskelemaan uutta kieltä tai saada toisesta maasta uuden ystävän. Näistä voi olla tulevaisuudessa hyötyä.</p> <p>Tämän opinnäytetyön aiheena on tandem Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa syksyllä 2014 ja sen kehittäminen. Opinnäytetyössä tutkittiin tandemin tämänhetkistä tilannetta sekä siinä ilmenneitä ongelmia ja pyrittiin muodostamaan ratkaisuja näihin ongelmiin. Tandemopettajat voivat halutessaan hyödyntää näitä kehitysehdotuksia, jotta tandem toimisi tulevaisuudessa entistäkin paremmin.</p> <p>Opinnäytetyön pääpaino on tandemissa ja siihen liittyvissä asioissa, mutta myös kieltä ja sen oppimista sekä kulttuurien kohtaamista on käsitelty jonkin verran. Empiirisen osan aineisto on kerätty monimenetelmällä. Se on suurimmaksi osaksi kvantitatiivinen, koska iso osa aineistoa kerättiin kyselyn avulla. Kysely tehtiin tandemopiskelijoille, jotka osallistuivat tandemiin syksyllä 2014, jotta opinnäytetyöhön saatiin opiskelijanäkökulma. Mukana on myös yksi syvähaastattelu, joka avaa yhden tandemparin tandemia vielä enemmän ja monipuolisemmin.</p> <p>Kyselyn tulokset analysoitiin SPSS-tilastointiohjelmalla. Esimerkiksi 61,8 % tandemopiskelijoista kertoi aikovansa jatkaa tandemkielen oppimista vielä myöhemmin ja 67,6 % kertoi aikovansa jatkaa yhteydenpitoa tandemparinsa kanssa jatkossakin. Lisäksi saatujen vastausten pohjalta ilmeni joitain selkeitä ja melko yleisiä ongelmia, joihin pyrittiin kehittämään ratkaisuja. Ongelmia olivat esimerkiksi ajan puute, palautteen vähäinen määrä ja tandemkielen huono lähtötaso. Ratkaisuehdotettiin muun muassa välitapaamista, kansainvälisten tutorien mukaan ottamista ja tandemkielen alkeiskurssin käymistä.</p>		
<p>Asiasanat</p> <p>tandemoppiminen, kielet, kulttuuri, kulttuurienvälinen vuorovaikutus, kansainvälisyys</p>		

Author (authors) Milla Kallio	Degree Bachelor of Business Administration	Time May 2015
Thesis Title Tandem Programme at Kymenlaakso University of Applied Sciences in Autumn 2014		67 pages 8 pages of appendices
Commissioned by Kymenlaakso University of Applied Sciences		
Supervisor Päivi Korhonen, Senior Lecturer		
<p>Abstract</p> <p>Internationality and good language skills are nowadays important qualities of a Bachelor of Business Administration. In tandem the student gets to know a foreign student and his or her language and culture. Tandem as an experience can be exactly the thing which helps a student to become enthusiastic about studying a new language or getting a new friend from another country. These can be useful in the future.</p> <p>The subject of this thesis is Tandem at Kymenlaakso University of Applied Sciences in Autumn 2014 and its development. In this thesis the researcher studied the current situation of the tandem programme, problems which appeared and tried to find solutions to those problems. Tandem teachers can use these development ideas if wanted in order to make tandem programme even more efficient in the future.</p> <p>The main focus of the thesis is on tandem and the matters related to it. Also language and its studying as well as the encounter of cultures have been discussed to some extent. The data for the empirical part was collected with mixed methods. The majority of it is quantitative because a large part of the data was collected with a survey. The survey was made to the tandem students who participated in tandem in autumn 2014 in order to get opinions of students for the thesis. There is also one in-depth interview that reveals one tandem pair's tandem experience in more detail.</p> <p>The results of the survey were analyzed with SPSS-statistics software. For example 61,8 % of the tandem students told they would keep studying the tandem language later and 67,8 % told they would keep staying in touch with their tandem partner in the future. Also based on the received results some clear and quite common problems arose and an attempt was made to find out solutions. Problems were for example lack of time, small amount of feedback and poor starting level of the tandem language. The proposed solutions included intermediate meeting, adding international tutors and attending a basic course of the tandem language.</p>		
<p>Keywords</p> <p>tandem learning, languages, culture, intercultural interaction, internationality</p>		

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TANDEMIN HISTORIA JA KEHITYS.....	7
3	MIKÄ ON TANDEM?	9
3.1	Tandemin periaatteet.....	13
3.2	Tandemin eri muodot.....	15
3.3	Tandemparin roolit.....	16
3.4	Kuka voi osallistua tandemiin?.....	17
3.5	Kulttuuri	19
3.6	Mahdollisia ongelmia tandemissa	20
3.7	Tandem verrattuna muihin kielenoppimismenetelmiin	21
4	TANDEM KORKEAKOULUJEN ULKOPUOLELLA	22
4.1	FinTandem	23
4.2	eTandem	24
5	KIELI JA SEN OPPIMINEN	26
5.1	Mitä on kielitaito?	27
5.2	Kielen oppiminen	28
5.3	Kieli ja kulttuuri.....	30
6	KULTTUURIEN KOHTAAMINEN	31
6.1	Mikä on kulttuuri?.....	31
6.2	Kulttuurienvälinen vuorovaikutus	33
6.3	Kulttuurienvälinen kohtaaminen.....	36
6.4	Kulttuurienvälinen oppiminen.....	37
6.5	Kulttuurienväliset erot	38
7	TANDEM KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULUSSA	39
7.1	Omat kokemukset.....	40
7.2	Case: Ella ja Cecilia.....	40
7.3	Muut Kymenlaakson ammattikorkeakoulun tandemparit	43
7.3.1	Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus	43

7.3.2	Tutkimusmenetelmä.....	44
7.3.3	Tutkimuksen toteutus	46
7.3.4	Analysointi.....	47
7.3.5	Tulokset.....	48
7.3.6	Kehitysehdotuksia	59
8	LOPUKSI	61
	LÄHTEET.....	63
	LIITTEET	
	Liite 1. Kyselyn saate	
	Liite 2. Kuvakaappaus Questions about Tandem -sähköisestä kyselylomakkeesta	
	Liite 3. Questions about Tandem -paperinen kyselylomake	
	Liite 4. Vastaukset mielipidekysymyksiin kokonaisuudessaan	

1 JOHDANTO

Olen aina ollut kiinnostunut kansainvälisyydestä ja erilaisista kulttuureista sekä kielistä. Vietin vuoden Erasmus-vaihto-opiskelijana Espanjassa ja nautin siitä kovasti. Suomeen ja kouluun palattuani minulle iski pieni paniikki opin- näytetyöstäni, koska kaikki muut tuntuivat tietävän aiheensa ja olevan kirjoit- tamisprosessissa jo pitkällä, mutta itselläni ei ollut mitään, mistä edes vois in aloittaa.

Koululta minulle ehdotettiin aiheeksi tandemia. Innostuin aiheesta, koska se liittyy omalla tavallaan kielen ja kulttuurin oppimiseen sekä kansainvälisyy- teen. Olen myös itse osallistunut tandemiin muutama vuosi sitten, joten aihe ei ollut täysin vieras. Tiesin siis jo, miten tandem periaatteessa toimii ja mitä on- gelmia siinä voi olla. Lyhyesti selitettynä tandem on yksi tapa oppia kieltä ja kulttuuria. Siinä kaksi eri äidinkieltä puhuvaa ihmistä opettavat omia kieliään sekä kulttuureitaan toisilleen. Parhaimmassa tapauksessa he molemmat oppi- vat paljon ja heistä tulee elinikäisiä ystäviä. Tandemia on olemassa erimuotoi- sia lähitandemeja ja internetin välityksellä tapahtuvaa eTandemia, jolloin osal- listujat voivat asua eri puolilla maapalloa ja opittavien kielten valikoima laaje- nee. Kerron tandemista laajemmin luvuissa 3 ja 4.

Toimeksiantajani on Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, joka perustettiin vuonna 1996. Sen kampukset toimivat Kouvolassa ja Kotkassa. Koulussa voi opiskella kulttuurialaa, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alaa, tekniikan ja liikenteen alaa sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alaa. Syksyllä 2014 opiskelijoita oli tutkintoon johtavassa koulutuksessa yhteensä 4 333. Täl- lä hetkellä rehtorina toimii Heikki Saastamoinen. Hän on rehtorina myös Mik- kelin ammattikorkeakoulussa. (Kymenlaakson ammattikorkeakoulu 2015). Tandemilla ei ole rahoittajaa, vaan Kymenlaakson ammattikorkeakoulu mak- saa tandemopettajille ajasta, jonka he viettävät tandemkurssin parissa.

Opinnäytetyöni aiheena onkin siis tandem Kymenlaakson ammattikorkeakou- lussa syksyllä 2014. Tutkin tandem in tämänhetkistä tilannetta ja siinä ilmen- neitä ongelmia sekä pyrin miettimään ratkaisuja näihin ongelmiin. Tavoit- teenani on tarjota tandem in toimivuuteen muutamia kehitysehdotuksia, joita tandemopettajat voivat halutessaan hyödyntää tulevilla tandemkursseilla. Tut- kimuskysymyksekseni muodostui: miten tandem ia voi kehittää opiskelijan nä- kökulmasta? Opiskelijan näkökulman työhöni sain sillä, että tein kvantitatiivi-

sen kyselyn niille Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijoille, jotka osallistuivat tandemiin syksyllä 2014. Vastausten analysoinnin jälkeen muotoilen kehitysehdotuksia osittain opiskelijoiden antamien vastausten pohjalta. Uskon, että tandemopiskelijoille ei ole aikaisemmin tehty näin laajaa kyselyä heidän tandemkokemuksistaan. Kyselyn lisäksi haastattelin myös yhtä suomalais-espanjalaista tandemparia syvällisemmin. Opinnäytetyöni tarkoituksena voisikin olla saada enemmän opiskelijoita osallistumaan tandemiin.

Kyselyn ja haastattelun lisäksi kirjoitan teoriaosuuden itse tandemista ja kaikesta siihen liittyvästä sekä kielen oppimisesta ja kulttuurien kohtaamisesta. Kielen oppimista käsittelen luvussa 6 ja kulttuurien kohtaamista luvussa 7. Pyrin käyttämään lähteinä niin suomalaista kuin ulkomaalaista tuoretta kirjallisuutta, luotettavia internet-sivuja ja tieteellisiä lähteitä. Pyrin myös käyttämään kaikkia näitä lähteitä kriittisesti.

2 TANDEMIN HISTORIA JA KEHITYS

Tandemilla ei ole niin sanotusti virallista historiaa, sillä tandem konseptina on sen verran yksinkertainen, että samalla periaatteella syntyy spontaania kieltenoppimista koko ajan ympäri maailmaa. Seuraavat vaiheet voidaan kuitenkin luokitella tandemin historiaksi ja eri vaiheiksi sen kehittämisessä.

Termi "tandem" syntyi Saksassa vuonna 1968 saksalais-ranskalaisen opiskelijajaparin toimesta. Tästä inspiroituneena samaa mallia alettiin käyttää saksalais-turkkilaisittain vuonna 1973. Mukana tunneilla oli turkkilaisia maahanmuuttajia ja paikallisia saksalaisia Münchenistä. Kielen oppimisen lisäksi tunneilla opeteltiin monikulttuurisuuteen liittyviä asioita. Yhteistyössä olivat Anatolian Solidarity Society Turkista ja Volkshochschule Münchenistä, josta se myöhemmin levisi eri puolille Saksaa kuten Frankfurtiin ja Breмениin. Vuonna 1979 Jürgen Wolff kehitti espanjalais-saksalaisen tandemin Madridissa, Espanjassa, josta myöhemmin tuli pohja nykyiselle tandemille. Tandem alkoi myös oma-aloitteisesti levitä Euroopan kaupunkeihin. (FinTandem 2010; Routledge Encyclopedia of Language Teaching and Learning 2013, 684; Wolff 2009.)

Tandemia kehitettiin lisää vuonna 1981, apuna käytettiin esimerkiksi didaktisia ja pedagogisia kysymyksiä. Samaan aikaan alettiin myös järjestää intensiivisiä

tandemkursseja vuosittain. Kursseilla käytiin usein läpi teknistä ja ammatillista sanastoa, joista olisi hyötyä osallistujille. Vuonna 1982 Jürgen Wolff alkoi luoda espanja–saksa-kursseja Madridissa yhdessä Marisa Delgadon, Bernhard Leuten ja Gracias Martín Torresin kanssa. Yhteistyön tulos tunnetaan nykyään nimellä Escuela Internacional Tandem. Vuonna 1983 tandem hyväksyttiin vaihtoehtoiseksi kielenopiskelumalliksi ja tästä syntyi kansainvälinen TANDEM®-verkosto, johon alun perin kuului kielikouluja 16 eri Euroopan maasta. Tämän seurauksena tandem-materiaalit käännettiin suurimmalle osalle Euroopan kielistä ja tandemyhteisöjä syntyi niin eri puolilla Eurooppaa kuin myös Pohjois- ja Etelä-Amerikassa. Yhteisöt ylläpitävät toimintaansa julkisissa aikuiskoulutuskeskuksissa, yliopistoissa ja instituuteissa. (Cziko 2004, 27; Ojanen 2014, 25; Wolff 2009.)

Vuosien 1992 ja 1993 aikana Ruhr-yliopistossa Bochumissa, Saksassa Helmut Brammets kehitti internetpohjaisen eTandemin, joka toimi siihen aikaan sähköpostin avulla. Ensin perustettiin saksalais-englantilainen keskusteluryhmä yhdessä yhdysvaltalaisen University of Rhode Islandin kanssa ja vuonna 1994 perustettiin kansainvälinen tandemsähköpostiverkosto, The International Email Tandem Network. Siihen liittyi 11 yliopistoa eri puolilta Eurooppaa. (Cziko 2004, 27; O'Rourke 2007, 43.) Vuonna 1994 perustettiin myös opettajien koulutuskeskusjärjestö Tandem Fundazioa, joka myös kehittää materiaaleja kielten ja kulttuurin opiskeluun. Se omistaa TANDEM®-tavaramerkin. Järjestön tarkoituksena on parantaa akateemista yhteistyötä ja opettajakoulutusta sekä helpottaa nuorisovaihtoja, kulttuuritapahtumia ja muita kansainvälisiä tapahtumia. Järjestön päätoimisto on San Sebastiánissa, Espanjassa. Saman vuoden heinäkuussa Baskimaan kulttuuriministeriö tunnusti järjestön hyväntekeväisyysjärjestöksi ja salli sen alkaa vastaanottaa lahjoituksia. Vuonna 2000 perustettiin TANDEM International -järjestö, joka toimii Tandem Fundazioan maailmanlaajuisella lisenssillä. Perustajiin kuului suurin osa 23 jäsenkoulusta, jotka kuuluivat vuonna 1994 perustettuun Tandem Fundazioaan. Sen päätoimisto on Göttingenissä, Saksassa. Järjestöön kuuluvat koulut ovat keskittyneet markkinoimaan tandemkielikursseja kieltenopiskelijoilleen. Jo saman vuoden aikana tandem oli levinnyt kielikouluista yliopistoihin, pakolaiskeskuksiin ja muihin instituutteihin. (Cziko 2004, 27; Wolff 2009.) Se leviää edelleen joka päivä, koska kuten jo aiemmin todettiin, tandemin konsepti on yksinkertainen. Varmasti jossain kaksi eri kieltä puhuvaa ihmistä keksivät opettaa omia

kieliään toisilleen, vaikka eivät olisi koskaan kuulleetkaan tandemista kielenoppimismenetelmänä.

Tandem Suomessa

Filosofian tohtori ja nykyään myös Monikielisyysinstituutin johtaja Katri Karjalainen toi tandemin Suomeen Sveitsistä, jossa sitä oli jo järjestetty kouluissa. Hän ehdotti tandemin aloittamista Vaasan ruotsinkielisessä työväenopistossa Arbiksessa, ja opettajat siellä olivat heti mukana. FinTandemia on järjestetty Arbiksessa vuodesta 2002 lähtien. (Jurkka 2014.) Sen jälkeen sitä on kehitetty osallistujien tarpeiden ja toiveiden mukaan. Vuodesta 2006 lähtien sitä on järjestetty myös Mustasaaren aikuisopistossa. Arbis ja Mustasaaren aikuisopisto kehittivät yhdessä kurssimallin, ja vasta silloin tandemkursseista muotoutui virallisesti FinTandem. (Karjalainen 2011, 42.) Lisäksi esimerkiksi Turun yliopistossa on jo 1990-luvulla järjestetty eräänlaista tandemia. Silloin sitä ei tosin vielä kutsuttu tandemiksi, vaan ”suomalais-venäläiseksi kerhoksi”, jossa suomalaiset opettivat venäläisille suomea ja toisinpäin. (Tjurin-Muranen 2009, 138.) Myös Helsingin yliopistossa on järjestetty tandemia, jota myöhemmin alettiin kutsua ALICEksi (Academic Language and Intercultural Exchange) jo vuonna 2003. Ensimmäiset kurssit järjestettiin saksaksi ja ranskaksi ja vuonna 2006 niitä alettiin järjestää myös espanjaksi. (Kuokkanen-Kekki & Niedling 2011, 39, 42.)

3 MIKÄ ON TANDEM?

Moni tuntee tandemin varmasti kahden ihmisen ajettavana polkupyöränä, mutta se on myös yksi tapa oppia kieltä ja kulttuuria. Se on hauskaa, erilaista, itsenäistä, opettavaista ja parhaassa tapauksessa erittäin palkitsevaa. Tandemparin muodostaa kaksi kielenoppijaa, jotka opettavat omaa äidinkieltään vuorotellen toisilleen. Kielenoppimisen lisäksi tandemiin kuuluu oleellisena osana myös kulttuurin oppiminen. Kuokkanen-Kekin ja Niedlingin (2013, 41) mukaan tandemin avulla kannustetaan oppimaan ja käyttämään kieltä itsenäisesti sekä kehittämään kielitaitoa koulun tai työpaikan ulkopuolella. Se myös mahdollistaa kansainvälisyyttä ja kulttuurienvälistä vuorovaikutusta. Kielenoppimismenetelmää kutsutaan tandemiksi, koska se kuvastaa sitä, että oppijat ovat matkalla yhteistä päämäärää kohti pyrkimällä yhteistyöhön ja olemalla ta-

sa-arvoisia (Ojanen 2014, 25). Karjalainen (2011, 37) sanoo tandemin olevan yhdistelmä informatiivista ja luonnollista kanssakäymistä ja epävirallista kielenoppimista. Myös Vassallo ja Telles (2006, 2) ovat sitä mieltä, että tandemparin osapuolet eivät oikeastaan opeta kieliä toisilleen, vaan pikemminkin käyttävät toistensa kieltä mielipiteidensä kertomiseen ja kulttuurin opettamiseen. Taylorin, Karjalaisen, Sandåsin ja Boströmin (2010, 2, 4) mukaan tandem on kielenoppimista aidoissa keskusteluissa kielen syntyperäisen puhujan kanssa, joissa parin molemmat osapuolet ovat vuorotellen oppijoita ja opettajia. Tapaamiset ovat pääsääntöisesti kahdenkeskisiä ja vapaamuotoisia, ja parit saavat itse valita, mitä haluavat tehdä ja mitä asioita oppia tapaamistensa aikana. Karjalainen (2011, 38) kuitenkin muistuttaa, että vaikka tapaamiset ovat vapaamuotoisia, ei kuitenkaan saa unohtaa, että tandemin päätarkoituksena on oppia kieltä. Kiinnostavissa keskusteluissa sen saattaa helposti unohtaa. Vapaamuotoisuudesta huolimatta pääpainon olisi kuitenkin hyvä olla puhumisessa tandemparin kanssa, koska parin kanssa kommunikoidaan oikeasti ja käydyt keskustelut ovat aitoja (Taylor ym. 2010, 4). Hyviä keskustelunaiheita ovat esimerkiksi perhe, ruoka ja ruokailutavat, opiskelijaelämä, ihmisten tavat, elokuvat, kulttuurierot ja yhteiskunnalliset asiat. Keskustelunaiheita valittaessa kannattaa miettiä sellaisia aiheita, jotka oikeasti kiinnostavat. Myös tapaamispaikkaan kannattaa kiinnittää huomiota. Hyviä paikkoja tandemtapauksille ovat esimerkiksi kahvilat, toisen koti ja muut rauhalliset paikat kuten kirjastot ja museot.

Tarkoituksena on oppia kumpaakin kieltä yhtä paljon, esimerkiksi tunti viikossa, jolloin kumpikin osapuoli saa ja antaa yhtä paljon. On myös tärkeää, ettei kieliä sekoiteta, vaan puhutaan vain yhtä kieltä kerrallaan ja sitten vaihdetaan. Tällä tavoin molemmat osapuolet saavat tasapuolisesti opetella ja puhua sekä harjoittaa kuullun ymmärtämistä ja kuunnella syntyperäistä kielen puhujaa ja hänen ilmaisujaan. Parin toinen osapuoli on toisen opeteltavan kielen syntyperäinen puhuja ja päinvastoin, joten he toimivat kielellisinä malleina toisilleen. Se muistuttaa luonnollista tapaa oppia kieltä, kuunnella toista ja kommunikoida hänen kanssaan. Tandemissa opitaan kieltä kommunikoimalla parin kanssa, aivan kuin lapsi oppii kieltä kommunikoimalla ympäristön kanssa. Kirjoja voi käyttää tukena oppimisessa, mutta pääosin oppiminen tapahtuu kommunikoinnin kautta. Tandemiin osallistujan olisi hyvä osata ainakin perusteet tandemkielestään, jotta hän pystyy kommunikoimaan parinsa kanssa edes yksin-

kertaisilla lauseilla. Tapaamisten tulisi olla säännöllisiä, jotta pari saa ylläpidettyä kielitaitoaan ja osapuolet tottuvat käyttämään opettelemaansa kieltä. Se vaatii kummaltakin osapuolelta sitoutumista ja aitoa halua oppia toisen kieltä sekä opettaa toiselle omaa kieltään. (Karjalainen 2011, 32; Podschivalow 2014, 44; TandemCity; Taylor ym. 2010, 4.)

Kuten yleensäkin kommunikaatiossa, myös tandemissa tärkeintä on tulla ymmärretyksi, mutta pitää kuitenkin muistaa myös korjata toisen virheitä, jotta hän osaisi välttää tekemästä niitä uudelleen. Virheiden korjaaminen on helppoa, koska opetettava kieli on aina jommankumman osapuolen äidinkieli. Siitä huolimatta joskus voi olla mahdotonta selittää, miksi joku asia on väärin ja miksi se menee niin kuin se menee. Virheiden korjaamisesta tulisi aina sopia toisen osapuolen kanssa, sillä ihmiset ovat erilaisia. (Taylor ym. 2010, 6.) Kaikki eivät pidä esimerkiksi siitä, että omista virheistä huomautetaan heti niiden sattuessa. Virheiden korjaamistavasta on hyvä sopia myös sen takia, jotta välttyttäisiin turhilta ongelmilta.

University of Fribourgin tandemoppaassa kehoitetaan sopimaan siitä, miten ja kuinka usein osapuolet haluavat, että heidän virheitään korjataan. Oppijan virheitä voi korjata esimerkiksi silloin, kun virhe on yleinen, hän ei löydä tai muista oikeaa sanaa, hän pyytää apua tai kun hän ei osaa selittää jotain niin kuin haluaisi. Virheen voi kirjoittaa muistiin, jolloin sen voi korjata myöhemmin, virheen voi ottaa puheeksi heti sen sattuessa tai sen voi korjata niin, että opettaja sanoo oikean sanan tai sanamuodon ilman, että virhettä huomioidaan sen kummemmin. Karjalaisen (2011, 36, 38, 40) mukaan alussa sovittu tapa voi tuntua hullulta, mutta ajan mittaan siitä tulee luonnollinen tapa tandemparin välillä. Virheiden korjaamiset on hyvä ottaa uusina kielenoppimiskokemuksina, jotta samoja virheitä oppisi välttämään. On kuitenkin täysin parin osapuolten päätettävissä, kuinka paljon he panostavat kielioppiin ja virheisiin ja kuinka tehokkaasti he haluavat oppia kieltä. Opettavan osapuolen pitää sopeuttaa puhenopeutensa, sanastonsa ja ääntämisensä oppivan osapuolen tasoa vastaavaksi, mutta ei kuitenkaan niin, että se olisi oppijalle liian helppoa. Kielen taso on hyvä silloin, kun se on vähän oppijan mukavuusalueen ulkopuolella. Jos oppija ei ymmärrä opettajaa, tulisi opettajan muokata puhettaan helpommin ymmärrettäväksi.

Yleensä kun puhutaan tandemista, parina ovat useimmiten sellaiset osapuolet, jotka osaavat jo melko hyvin toistensa kieltä, mutta tandemiin voi tietenkin osallistua myös silloin, jos ei osaa kieltä vielä yhtään. Pääasiana on se, että osallistujalla on halua ja aikaa oppia kieltä. Silloin kielen oppiminen aloitetaan helppoilla asioilla ja pari todennäköisesti tarvitsee kolmannen kielen tukikielekseen, jotta heillä on yksi yhteinen kieli kommunikointiin. Jos parin toinen osapuoli aloittaa kielenoppimisen ilman aikaisempaa osaamista kyseisestä kielestä ja toinen osapuoli pystyy kommunikoimaan omalla tandemkielellään, voidaan tätä kieltä käyttää parin tukikielenä (Karjalainen 2011, 37). Tandemiin voi osallistua myös, jos haluaa käytännön harjoittelua opiskelemalleen kielelle. Molemmat osapuolet tuovat tandemiin jotakin, jolloin siitä syntyy antoisa kokemus. Taylorin ja muiden mukaan (2010, 2) parin molemmat osapuolet ovat asiantuntijoita omissa kielissään ja kulttuureissaan, mutta eivät kuitenkaan opettajia. Sen takia he saattavat joskus tarvita apua määritellessään esimerkiksi tavoitteitaan. Kielen ja kulttuurin lisäksi pareilla on mahdollista oppia myös ajanhallintaa ja -suunnittelua, priorisointia, ongelmienratkaisua ja tavoitteiden asettelua (Kuokkanen-Kekki & Niedling 2011, 40).

Nykyään tandemia on olemassa monta eri muotoa, esimerkiksi perinteistä face-to-face -tandemia eli lähitandemia ja Internetin avulla tapahtuvaa eTandemia, joka toimii esimerkiksi Skypen tai Facebookin välityksellä. Tässä luvussa käsittelemme face-to-face -tandemia ja eTandemia käsittelemme luvussa 4.

Suomessa on järjestetty paljon suomi–ruotsi -tandemia etenkin Suomen itäosissa, koska Suomi on kaksikielinen maa. Samaa tapaa on toteutettu myös muissa monikielisissä maissa, kuten Sveitsissä. Suomen itäosissa toimisi myös suomi–venäjä -tandem ja Lapissa suomi–saame -tandem. (Taylor ym. 2010, 2.)

Korkeakouluissa tandem on 2–4 opintopisteen kurssi riippuen koulusta ja tapaamisten määrästä, joissa eri äidinkieliä puhuvat opiskelijat opettavat toisilleen omaa kieltään ja kulttuuriaan. Toisen kielistä on aina oltava suomi. Kouluissa järjestetään yleensä muutama yhteinen tapaaminen. Ensimmäisessä tapaamisessa parit tapaavat ja alkavat tutustua toisiinsa. Lopputapaamisessa palautetaan raportit opettajalle, joka on myös järjestänyt jotain viimeisiä aktiviteetteja. Koulusta riippuen tapaamisten välissä saattaa olla puolivälin tapaaminen, jossa keskustellaan, missä vaiheessa tandemparit ovat ja ovatko pari-

en tapaamiset sujuneet hyvin sekä antaa vinkkejä jatkoa ajatellen. (Oulun yliopisto 2014.) Tandem on pitkä prosessi, joka yleensä kestää vähintään muutamman kuukauden, joskus jopa koko lukuvuoden. Tämän vuoksi korkeakoulutandemiin kuuluu jonkinlaisen päiväkirjan pitäminen yhteisistä tandemtapauksista parin kanssa, jotta on helpompi muistaa, mitä kaikkea on tehty ja mitä on opittu. Se myös kertoo tandemopettajalle, mitä kaikkea pari on tehnyt ja että parin osapuolet ovat opettaneet äidinkieltään ja kulttuuriaan toisilleen kurssin suorittamiseen vaaditun määrän.

Tandemin tavoitteet

Tandemin tavoitteena on oppia uutta kieltä tai parantaa jo olemassa olevaa kielitaitoa kommunikoimalla kielen syntyperäisen puhujan kanssa sekä tutustua toisen osapuolen kotimaahan ja kulttuuriin. Samalla paranevat myös kommunikointitaidot ja oppii tutustumaan erilaiseen ihmiseen tai ihmisiin riippuen tandemien muodosta. Koulumaailmassa tavoitteena on myös lisätä suomalaisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden välisiä kontakteja ja auttaa ulkomaalaisia opiskelijoita sopeutumaan elämään Suomessa. Se valmentaa suomalaisia opiskelijoita mahdollisiin ulkomaan vaihto-opiskelija-jaksoihin tai muuhun työskentelyyn ulkomailla. Sen avulla opiskelija saa myös enemmän valmiuksia toimia autenttisissa tilanteissa syntyperäisen kielenpuhujan kanssa. (Oulun yliopisto 2014.)

3.1 Tandemin periaatteet

Tandemissa on kaksi periaatetta, jotka ovat itseohjautuvuus ja vastavuoraisuus. Nämä pätevät kaikissa tandemeissa muodosta riippumatta ja niiden noudattaminen on tärkeää, jotta tandemparin yhteistyö onnistuisi. Itseohjautuvuus tarkoittaa sitä, että molemmat osapuolet päättävät omasta oppimisestaan ja ottavat vastuun siitä sekä päättävät, mistä aiheista he haluavat keskustella tandemkielilläään. Mieleiset aiheet lisäävät motivaatiota ja tandemien onnistumismahdollisuuksia. Pitää kuitenkin muistaa myös opettajan tietämys, koska hän ei välttämättä tiedä harvinaisemmista aiheista. Osapuolet päättävät myös omista tavoitteistaan tandemissa ja minkälaista apua ja tukea he haluavat saada pariltaan. Nämä asiat on tärkeää muistaa kertoa toiselle osapuolelle, jotta hän osaa toimia oikein ja niin kuin toinen haluaa. Jos osapuolet halua-

vat työskennellä eri tavoin eri kieliä oppiessa, silloin myös työskennellään eri tavoilla. Osapuolet voivat olla erilaisia oppijoita, joten yksi oppimistapa saattaa sopia toiselle osapuolelle, mutta on huono toiselle. Tandemin päätavoitteena on kielenoppiminen, joten on tärkeää, että oppija voi oppia kieltä itselleen sopivalla tavalla. (Karjalainen 2011, 28, 38–39; Taylor ym. 2010, 5.)

Itseohjautuvuus on yleensä nimetty yhdeksi tandemin hyväksi puoleksi, mutta se voi olla myös ongelmallista. Tutkimuksessa on huomattu, että joidenkin parien osapuolet mieltävät sen hankalaksi. Ongelmia on ollut niin työskentelytapojen ja -materiaalien sekä vastuunottamisen kanssa. Itseohjautuvuus ei myöskään tarkoita, että tandem olisi täysin itsenäistä. Kieltä opitaan yhdessä toisen osapuolen kanssa, jonka kanssa ollaan jatkuvasti kontaktissa. Sitä ei voi oppia eristäytymällä muista ihmisistä. (Karjalainen 2011, 28.)

Vastavuoroisuuden tavoitteena on, että molemmat osapuolet hyötyvät tandemista yhtä paljon. Molempien osapuolien on sitouduttava käyttämään yhtä paljon aikaa ja energiaa kumpaankin kieleen, niin oppijana kuin opettajana. Hyötyä on hankala mitata, mutta molempien osapuolten pitää tuntea hyötyvänsä tandemista. Hyödyn ei tarvitse olla symmetristä, mutta osapuolten tulee kokea saavansa yhtä paljon tukea omassa kielenoppimisessa ja niissä asioissa, missä kokee tarvitsevänsä apua tai tukea. Mikäli vastavuoroisuus ei toimi ja parin toinen osapuoli hyötyy tandemista enemmän kuin toinen, vähemmän hyötyvä osapuoli tuskin jaksaa panostaa tandemiin enää yhtä paljoa. Se johtaa siihen, että parin tandem epäonnistuu, koska vähemmän hyötyvällä osapuolella ei ole enää motivaatiota. Tandemissa oppiminen tapahtuu itsenäisesti parin kanssa, joten motivaation pitää säilyä koko tandemin ajan. (Karjalainen 2011, 29; O'Rourke 2007, 46; Taylor ym. 2010, 5.) Tandem eroaa esimerkiksi ulkomailla tapahtuvista aidoista kielenoppimistilanteista niin, että kyseisissä tilanteissa ei ole vastavuoroisuutta. Ulkomailla kieltä oppii esimerkiksi ravintoloissa tai paikallinen voi opettaa turistille muutaman sanan kieltä, mutta harvemmin turisti opettaa omaa kieltään paikalliselle.

Vassallo ja Telles (2006, 3) ovat sitä mieltä, että tandemissa on vielä kolmasakin periaate: se että kieliä ei saa sekoittaa, vaan tapaamisissa puhutaan vain yhtä kieltä kerrallaan. Periaate on tärkeä, koska se toimii motivaationa oppijalle. Se rohkaisee häntä puhumaan tandemkieltään huolimatta siitä, ettei hän välttämättä osaa sitä vielä niin hyvin tai että käyttämällä toista paremmin

osaamaansa kieltä kommunikointi olisi helpompaa ja nopeampaa. Virheet ovat sallittuja eikä niitä pidä hävetä, sillä ne ovat luonnollinen osa oppimista. Opettajan roolissa oleva osapuoli pystyy helposti korjaamaan virheet, koska kieli on hänen äidinkieltensä. Tällä periaatteella varmistetaan myös se, että vuorojen vaihtuessa kumpikin osapuoli saa käyttää myös paremmin osaamaansa kieltä kommunikoinnissa.

3.2 Tandemin eri muodot

Tandemin yleisempi ja tunnetumpi muoto on paritandem, jossa kaksi eri kieltä äidinkielenään puhuvaa ihmistä muodostaa parin. Aika kummankin kielen kanssa jakaantuu tasan ja kumpikin osapuoli hyötyy tandemista yhtä paljon. Toinen muoto on pienryhmätandem, jolloin yhdessä ryhmässä on yleensä kolme tai neljä jäsentä (Turun yliopisto 2014.) Pienryhmätandemia voidaan käyttää silloin, kun toisen kielen oppijoita on paljon enemmän suhteessa oppijoihin, jotka haluavat oppia heidän äidinkieltään. Ryhmät voidaan muodostaa esimerkiksi oppijoiden kielitason mukaan niin, että yhdessä ryhmässä on vasta-alkajat ja toisessa ryhmässä ne, jotka osaavat kieltä jo melko hyvin. Tämä helpottaa kielen opettamista ja ryhmän toimintaa. (Tjurin-Muranen 2009, 138–139.)

Kolmas muoto on luokkatandem, jossa on kaksi samankokoista ryhmää, jotka puhuvat eri äidinkieliä ja haluavat oppia toistensa kieliä. Tämä malli sopii etenkin eri kouluihin. Opetus tapahtuu vuorotellen kummankin ryhmän äidinkielellä. Ryhmät muodostavat pareja niin, että yhden parin muodostaa kaksi eri äidinkieltä puhuvaa oppilasta. Parien osapuolet toimivat vuorotellen toistensa tukena ja apuna riippuen opetuskielestä. Opettaja voi myös antaa ryhmille erilaisia tehtäviä, joita he tekevät pareittain tai pienemmissä ryhmissä käyttäen kumpaakin kieltä. Kielenoppiminen tapahtuu silloin itsenäisesti, sillä opettaja on paikalla vain organisoimassa tilannetta. Opettajan tehtävänä on myös auttaa, mikäli pareilla on kommunikoinnin kanssa ongelmia. Luokkatandem mahdollistaa säännölliset tapaamiset ja tiiviin yhteistyön toisen ryhmän kanssa sekä heidän kulttuuriin ja tapoihin tutustumisen, jos kyseessä on kansainvälinen luokkatandem. Suomessa luokkatandemia on tähän asti käytetty vain suomi–ruotsi-kieliparin kanssa, koska se edellyttää kahden sellaisen koulun yhteistyötä, joissa on eri opetuskielet. Vaasassa luokkatandemia on järjes-

tetty vuodesta 2012 lähtien, kun Vaasan lyseon lukio ja Vasa gymnasium aloittivat toimintansa kaksikielisellä kampuksella. (Karjalainen 2011, 34; Karjalainen, Pörn, Rusk & Björkskog 2013, 166; Lainé 1–5; Luokkatandem 2013.)

Kansainvälisestä luokkatandemista löytyi esimerkki, jossa toteutettiin ranskalais-saksalainen luokkatandem. Ryhmä saksalaisia opiskelijoita oli tullut Ranskaan, jossa heillä oli kaksikielinen opettaja. Kuten luokkatandemissa yleensäkin, opetus tapahtui puoliksi saksaksi ja puoliksi ranskaksi. Ranskalaiset opiskelijat auttoivat saksalaisia opiskelijoita silloin, kun opetus oli ranskan kielellä ja toisinpäin. Kielen lisäksi etenkin saksalaiset opiskelijat oppivat paljon ranskalaisesta kulttuurista ja elämäntavoista. Ryhmät retkeilivät yhdessä ja järjestivät myös muita aktiviteetteja koulun ulkopuolella. Lisäksi ranskalaiset opiskelijat majoittivat saksalaiset opiskelijat koteihinsa. Tämä oli siis hyvin intensiivistä tandemia, sillä ryhmät ja parit olivat melkein koko ajan vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja oppimassa omia tandemkieliään. (Lainé, 1–5.) Tämä on hyvä esimerkki onnistuneesta ja antoisasta luokkatandemkokemuksesta. Tekstin perusteella kokemus tuntui olevan paljon enemmän kuin pelkkää kielenoppimista, opiskelijoilla oli todella hauskaa yhdessä ja he saivat uusia elinikäisiä ystäviä. Kaikki mukana olleet opiskelijat olivat aidosti kiinnostuneita oppimaan tandemparin kieltä ja motivoituneita tandemiin niin oppijoina kuin opettajina.

3.3 Tandemparin roolit

Tandemissa on kaksi roolia, opettaja ja oppija, joita osapuolet vuorottelevat. Tandemissa ei kuitenkaan ole perinteisiä opettajan ja oppijan rooleja, sillä tandem on hyvin vastavuoroista, eikä opettajalla ole kaikkea päätösvaltaa kuten perinteisesti kouluissa. Opettaja eli kielen syntyperäinen puhuja on tandemin liikkeellepaneva voima, sillä hän tuo mukanaan oman henkilökohtaisen osaamisensa ja asiantuntemuksensa, mutta oppimisen ollessa vuorovaikutteista myös oppijan on oltava aktiivinen. Lisäksi opettaja edustaa omaa kulttuuriaan, joka voi olla hyvinkin erilainen verrattuna oppijan kulttuuriin. Tandemin ja syntyperäisen opettajan avulla oppija voi edetä kielen opettelussa omassa tahdissaan. Koulussa kielen tunneilla oppija voi tuntea itsensä epävarmaksi kielitaidostaan, sillä kaikki oppivat samaan tahtiin ja se saattaa luoda paineita omasta oppimisesta ja muiden tahdissa pysymisestä. Opettajan pitää

huomioida ja kuunnella oppijaa sekä olla valmis auttamaan tarvittaessa. Opettajan pitää myös osata olla kärsivällinen ja antaa oppijan rauhassa hakea oikeita sanoja muodostaessaan puhetta. Oppija ei välttämättä opi kieltä, mikäli opettaja heti kertoo oikean sanan kun oppijalla on vaikeuksia. Opettajan rooliin kuuluu olla oppijalle kielellisenä tukena, vastata kysymyksiin, auttaa ymmärtämään ja selittää asioita sekä tietenkin korjata virheitä. Tandemopettaja ei ole oikea opettaja, eikä hänen rooliinsa välttämättä kuulu suunnitella kurssitavoitteita tai arvioida oppijaa. Oppijan kielen kehityksen arviointi on toki mahdollista, mikäli oppija haluaa. On myös tärkeää muistaa, että opettajan roolissa toimiva ei ole oppijan roolissa olevan yksityisopettaja. (Karjalainen 2011, 40–41; Lainé, 1–5; University of Fribourg.)

Roolien vaihtuessa myös opittava kieli vaihtuu, koska kieliä ei saa sekoittaa keskenään. Uusi opettaja todennäköisesti auttaa uutta oppijaa vähintään yhtä paljon kuin itsekin on saanut apua. Molempinpuolinen kunnioitus on tärkeää, jotta oppijan roolissa olevan olisi helpompi oppia ja uskaltaa puhua kieltä eikä hän myöskään pelkäisi tehdä virheitä. Hän tietää, että opettajalla on varmasti myös joitain vaikeuksia oppijana ollessaan. Oppijalla on vastuu siitä, että opettaja tietää, miten oppija haluaa hänen virheitään korjattavan. Tandemissa oppijalle kuuluu paljon sellaista, mikä normaalisti kuuluisi opettajalle. Lisäksi molempiin rooleihin kuuluu uteliaisuus, kärsivällisyys, toisen ymmärtäminen, valmius auttamaan ja aktiivinen osallistuminen. (Karjalainen 2011, 39; Lainé, 1–5; University of Fribourg.)

3.4 Kuka voi osallistua tandemiin?

Tandemiin voi osallistua kuka tahansa, joka on kiinnostunut oppimaan uutta kieltä ja kulttuuria. Se on kaikille avoin, mutta parhaiten se toimii silloin, kun osallistujat osaavat ainakin perusteet opittavasta kielestä. Tällöin parin keskinäinen kommunikointi sujuu tandemkielellä paremmin ja luontevammin. Tandemiin voi tietenkin osallistua myös silloin, kun ei vielä osaa tandemkieltä ollenkaan. Silloin kielenoppiminen voi tosin olla haasteellisempaa niin oppijan kuin opettajankin näkökulmasta. Pari todennäköisesti tarvitsee kolmannen kielen, kuten englannin, tukikielekseen. Silloin on vaarana, että tandemkielten käyttö jää vähemmälle ja pari ajautuu käyttämään suurimman osan ajasta englantia keskenään. Aloittelijoiden tandem vaatii paljon työtä ja olisi myös

hyvä, jos osapuolet oppisivat tandemkieltään myös tandemtapaamisten ulkopuolella. Parin osapuolten ei tarvitse olla samalla tasolla, koska kumpikin kuitenkin osaa toisen oppimaa kieltä ja voi siis auttaa toista oppimaan. (FinTandem 2010; Taylor ym. 2010, 8). Tandem ja vuorovaikutus kielen syntyperäisen puhujan kanssa toimivat myös hyvinä kielitaidon monipuolistajana, esimerkiksi jos oppija opiskelee tandemkieltä samaan aikaan koulussa. Koulussa hän oppii kielioppia ja sanavarastoa, mutta tandemin avulla hän saa käytännön harjoittelua ja oppii sellaisia asioita, joita ei opi koulussa, esimerkiksi tietynlaista sanastoa.

Tandemiin kannattaa osallistua myös silloin, jos suunnittelee lähtevänsä opiskelijavaihtoon. Tällöin tandem toimii hyvänä kielen preppauskurssina ja oppija tottuu kuulemaan kieltä ja työskentelemään kyseisellä kielellä jo ennen opiskelijavaihtoon lähtemistä. Samoin tandemiin voi osallistua, kun palaa Suomeen opiskelijavaihdosta. Silloin tandem toimii hyvänä kielen ylläpitomenetelmänä, jonka lisäksi kontaktia vahvistaa tietenkin myös pari, joka on samasta maasta kotoisin. Yleensä ulkomaalaisilla opiskelijoilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia suomea kotimaissaan, eivätkä he todennäköisesti tarvitse suomen taitoja enää kotimaihinsa palattuaan. Heille tandemiin osallistuminen tarjoaakin mahdollisuuden tutustua suomalaisiin ja suomalaisuuteen, mikä ei välttämättä muuten olisi niin helppoa, koska useimmiten ulkomaalaiset opiskelijat ovat omassa ryhmässään ja suomalaiset omassaan. Suomalainen tandempari saattaa olla ulkomaalaisen opiskelijan ainoa tuttu, joka edustaa autenttista suomalaista kulttuuria. Tandemissa syntyy usein ystävyys-suhteita, joita ylläpidetään senkin jälkeen kun ulkomaalainen opiskelija on palannut kotimaahansa. (Kuokkanen-Kekki & Niedling 2013, 42, 44; Trujin-Muranen 2009, 142–143.)

Hyvä tandempari

Jotta tandem onnistuu parhaiten, osallistujien tulisi mielellään olla suunnilleen samanikäisiä ja samaa sukupuolta. Se tekee kanssakäymisestä toisen kanssa helpompaa ja myös yhteisiä keskustelunaiheita on enemmän. Keskustelunaiheita lisäävät myös samanlaiset harrastukset tai elämäntilanteet. Maantieteellisesti tandemparin tulisi asua lähellä toisiaan, jolloin tapaamiset on helpompi järjestää. (Taylor ym. 2010, 10–11.) Jos tandemparin osapuolilla on esimerkiksi iso ikäero tai muuten hyvin erilaiset elämäntilanteet eikä heillä sen takia

ole paljoo yhteistä, myös into tandemiin ja kielen opiskeluun voi lopahtaa. Tämän takia parien muodostusvaihe on tärkeä, jotta mahdollisimman samanlaisista ja yhteensopivista osallistujista tehtäisiin pari.

Hyvä tandempari myös ymmärtää toisen tavoitteet ja halun oppia kieltä. Hänellä on halua auttaa toista oppimaan omien kykyjensä mukaan. Parin osapuolet hyväksyvät toistensa erilaisuuden ja toisensa yksilönä, joka itse päättää oppimisestaan ja tavoitteistaan. Yhteistyökyky on tärkeää työskenneltäessä toisen kanssa ja ilman sitä ei myöskään tandem toimi. Osapuolten täytyy olla halukkaita työskentelemään toistensa kanssa. Mielenpitojen ja tunteiden huomioon ottaminen on myös tärkeää aivan niin kuin kaikessa kanssakäymisessä. (FinTandem 2010; Taylor ym. 2010, 9.) Osallistujan ei tarvitse olla se kaikista sosiaalisiin ihminen, mutta hänen täytyy uskaltaa puhua vierasta kieltä ihmiselle, jota hän ei alussa välttämättä tunne vielä ollenkaan. Jonkin verran sosiaalinen pitää olla myös siksi, jottei toinen osapuoli joutuisi koko aikaa kyselymään ja tekemään aloitteita pitääkseen keskustelua yllä (Taylor ym. 2010, 8).

3.5 Kulttuuri

Tandem ei suinkaan ole pelkkää kielenopiskelua, vaan siihen oleellisena osana kuuluu myös opiskeltavan kielen maahan ja kulttuuriin tutustuminen. Kulttuuri on osana tandemia, koska kaksi eri kulttuureista tulevaa ihmistä työskentelee yhdessä opettamalla äidinkieliään ja kulttuureitaan toisilleen. Kielen oppimisen ohella on tarpeen oppia myös muita valmiuksia, jotka liittyvät eri tapoihin ja käytäntöihin toisessa kulttuurissa toimimisessa.

Tandemin avulla oppii siis kulttuurienvälistä vuorovaikutusta. Tietyt ominaisuudet kuten itsenäisyys, joustavuus ja toisen huomioonottaminen ovat tärkeitä toimiessa toisesta kulttuurista tulleen ihmisen kanssa. Pitää myös muistaa, että se mikä on loogista itselle, ei välttämättä olekaan sitä toiselle. Yhdessä työskentelyn pitäisi tuntua luontevalta. Vuorovaikutusta helpottaa toisesta kulttuurista tulleen ihmisen merkitysmaailmaan perehtyminen. Lisäksi kulttuurienvälinen herkkyys on osa kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Kulttuurienväliseen herkkyyteen kuuluu tieto toisen arvomaailmasta ja toimintatavoista. (Kovalainen 2011, 201; Vartia 2009, 45–46, 49–50, 56.) Tandemissa parin merki-

tysmaailmaan kuin myös kulttuurienväliseen herkkyyteen tutustutaan pikkuhiljaa tandemien edetessä. Se vähentää parin välistä mahdollista epäluuloisuutta toista kohtaan. Käsittelen kulttuuria vielä laajemmin luvussa 6.

3.6 Mahdollisia ongelmia tandemissa

Tandemissa voi ilmetä monia erilaisia ongelmia, jotka saattavat hankaloittaa tandemsuoritusta. Ongelmia pyritään ennaltaehkäisemään parien muodostamisvaiheessa, esimerkiksi muodostamalla pareja samanikäisistä ja samanlaisissa elämäntilanteissa olevista osallistujista. Ongelmia voi kuitenkin ilmetä myös, vaikka parin osapuolten ominaisuudet olisivat keskenään samanlaisia.

Ongelmana voi olla osapuolten luonteenpiirteet. Toinen voi esimerkiksi olla liian passiivinen tai hiljainen, jolloin toinen osapuoli joutuu tekemään kaiken työn pitääkseen keskustelua yllä, eikä tandem yleensä toimi tällä tavalla. Ehkä yleisin ongelma tandemissa on se, että tapaamisille ei löydy aikaa. Osallistujat voivat olla kiireisiä koulun, töiden tai harrastusten kanssa ja sen takia voi olla hankalaa löytää aikaa, jolloin kummallakin osapuolella olisi vapaata. Ajan puutteen ennalta ehkäisemiseksi olisikin hyvä sopia jokin tietty päivä ja aika viikossa, jolloin pari tapaisi ja joka jätettäisiin muilta kiireiltä vapaaksi. Osapuolten olisi myös hyvä asua lähellä toisiaan, esimerkiksi samassa kaupungissa, koska myös se helpottaa tapaamisten suunnittelua ja vähentää käytännön ongelmia. (Taylor ym. 2010, 30.) Osapuolet eivät välttämättä ole yhtä sitoutuneita tandemiin, jolloin sitoutuneempi osapuoli joutuu ottamaan tandemien toimivuudesta enemmän vastuuta kuin toinen. Ajan mittaan siitä voi tulla liian raskasta, jos hän on aina vastuussa seuraavaan tapaamisen ja muiden tandemiin liittyvien asioiden sopimisen järjestelystä, mikä taas johtaa siihen, että tandem epäonnistuu. (O'Rourke 2007, 57.)

Myös kielitaidon liiallinen puute voi muodostua ongelmaksi. On mahdollista, että parin ulkomaalainen osapuoli tulee liian riippuvaiseksi suomalaisesta paristaan ja tarvitsee tämän apua joissain jokapäiväisissä asioissa. Toisaalta tätä ei välttämättä nähdä ongelmana, vaan parin suomalainen osapuoli voi olla myös tyytyväinen siihen, kun voi olla hyödyksi toiselle. Kaikki eivät kuitenkaan välttämättä ole samaa mieltä eivätkä pidä siitä, että toinen on liian riippuvainen heidän avustaan. (Taylor ym. 2010, 30.) Kielitaidon liiallinen puute saate-

taan kokea ongelmana myös kielen opetuksessa ja oppimisessa, etenkin silloin, jos ei ole osannut tandemkieltään ollenkaan ennen tandemiin osallistumista. Silloin tandem vaatii paljon enemmän töitä molemmilta osapuolilta ja se saatetaan kokea liian raskaaksi, mikä taas johtaa siihen, että tandem jää kesken.

3.7 Tandem verrattuna muihin kielenoppimismenetelmiin

Tandem oppimismenetelmänä on varsin itseohjautuva, koska oppijat itse määräävät melkein kaikesta. Karjalaisen (2011, 31–32) mukaan tämän takia tandem ei ole niin sanotusti virallista kielenoppimista. Tandemoppimisessa ei ole tiettyä koulutusohjelmaa tai -kaavaa, jota opettaja seuraisi opettaessaan. Tandemissa yhdistetään enemmän kielenoppimista ja kommunikaatiota kuin muissa menetelmissä, koska käydyt keskustelut ovat aitoja. Tandemissa luotetaan nimenomaan siihen, että kieltä oppii käyttämällä kieltä kielen syntyperäisen puhujan kanssa, ei välttämättä niinkään opiskelemalla kielioppia ja sanoja koulussa tai tekemällä ohjattuja tehtäviä. Molempia tandemparin osapuolia tarvitaan luomaan yhteistä sisältöä keskusteluihin. Keskustelun luonne riippuu osapuolten omista ajatuksista ja mielipiteistä, toisin kuin ohjatuissa tehtävissä. Tandemoppiminen avaa uusia mahdollisuuksia kielenoppimisessa verrattuna muihin menetelmiin.

Tandemia voidaan pitää osittain järjestettynä menetelmänä, koska opettajat muodostavat oppijoista pareja ja ensimmäinen tapaaminen on suunniteltu. Kaikki muu tandemissa riippuu kuitenkin täysin parin osapuolista ja heidän mielenkiinnon kohteistaan eikä ole suunniteltua. Tandemin tarkoituksena ei ole korvata muita kielenoppimismenetelmiä, vaan täydentää koulun säännöllistä kielenoppimista. Koulussa keskitytään enemmän kielitietämykseen, kun taas tandemissa keskitytään itse kielen puhumiseen ja tuottamiseen. Tandemissa oppija saa henkilökohtaista apua omiin ongelmiinsa ja aikaa voidaan käyttää niin paljon kuin on tarvetta. Koulussa rajallista aikaa saatetaan käyttää sellaisten ongelmien selittämiseen, jotka suurin osa oppijoista jo osaa. Rajallinen aika luo myös paineita. (Karjalainen 2011, 32–34, 37.) Muut ongelmakohdat saattavat jäädä epäselviksi ajan puutteen takia. Tandemin käyttöä koulun säännöllisen kielenoppimisen täydentämiseen suositellaan etenkin silloin,

kun oppija asuu ympäristössä, jossa hän ei altistu tandemkielelleen päivittäin (Podschivalow 2014, 44).

Tandemin päätarkoituksena on kielenoppiminen. Se on kuitenkin epävirallista kielenoppimista ja tarkoittaa sitä, että kieli tulee sivutuotteena luonnollisessa kanssakäymisessä toista kieltä äidinkielenään puhuvan ihmisen kanssa. Kanssakäyminen on erilaista turistin tai maahanmuuttajan kanssa, koska silloin yleensä vain toinen haluaa oppia kieltä. Tandemissa taas molemmat ovat kiinnostuneita oppimaan kieltä. Sitä ei myöskään pidä sekoittaa muihin tilanteisiin, joissa puhutaan vierasta kieltä kielen syntyperäisen puhujan kanssa, esimerkiksi työpaikalla, koska se ei ole molemminpuolista oppimista. Tutkimuksen mukaan työkaveri harvemmin korjaa toisen virheitä, kun hän puhuu työkaverinsa äidinkieltä, vaikka siihen olisi useita mahdollisuuksia. Kun molemmat ovat oppijoita ja hyötyvät tandemista, se lisää osapuolten innokkuutta yhteistyöhön. Koulussa opettaja korjaa oppijoiden virheet tietyllä tavalla, mutta tandemissa osapuolet itse päättävät, miten he haluavat virheitään korjattavan. Tandemissa virheiden korjaus jää vain tandemparin väliseksi, kun taas koulussa se useimmiten tulee koko luokan tietoon, mikä voi olla joillekin kiusallista. (Karjalainen 2011, 34–36.)

Tandemissa voi opetella juuri itselle tärkeitä tai hankalia asioita ja ottaa puheeksi itseä askarruttavia kysymyksiä tai puheenaiheita, mikä ei välttämättä ole mahdollista koulussa opetussuunnitelman takia. Se ei myöskään välttämättä edes tunnu opiskelulta, koska se on niin vapaamuotoista. (Tjurin-Muranen 2009, 140.) Tandem eroaa myös muista kielenoppimismenetelmistä sillä, että siinä molemmat osapuolet hyötyvät kommunikaatiosta myös kielenoppimisen näkökulmasta (Taylor ym. 2010, 4).

4 TANDEM KORKEAKOULUJEN ULKOPUOLELLA

Tandemia ei ole suunniteltu vain ammattikorkeakoulujen opiskelijoille, vaan sitä hyödynnetään paljon myös muissa tilanteissa, joissa halutaan tai tarvitaan oppia uutta kieltä.

4.1 FinTandem

FinTandem on Suomessa kehitetty tandemkurssimalli. Nimen alkuosa Fin tulee sanasta Finland eli Suomi. Se on kehitetty toimivaksi kaksikielisessä maassa, jossa on tarvetta kummallekin viralliselle kielelle eli suomalaiselle ja ruotsille. FinTandem-kurssi kestää yleensä lukuvuoden, se alkaa syksyllä ja loppuu keväällä ja siihen voi osallistua kuka vain. Se on maksullinen, mutta kurssimaksu (20 euroa) peritään vasta sitten, kun sopiva pari on löytynyt. Mukaan voi tulla missä vaiheessa vaan, mutta paras vaihtoehto on aloittaa FinTandem syksyllä eli silloin, kun kurssi alkaa. FinTandemin tavoitteet ja periaatteet ovat samat kuin tandemissa muutenkin. Siihen kuuluu kuitenkin neljä eri elementtiä: parin etsiminen, FinTandem-käsikirja, yhteistapaamiset ja yksilöllinen tuki. Kurssikoordinaattorit muodostavat osallistujista pareja heidän omien toiveidensa mukaan, mutta myös iän, sukupuolen, harrastusten ja elämäntilanteiden perusteella. FinTandem käsikirjassa on tietoa muun muassa tandemperiaatteista ja vinkkejä puheenaiheiksi ja aktiviteeteiksi. (FinTandem 2010.)

Yhteistapaamisia on yhteensä viisi ja ne jakautuvat tasaisesti lukuvuodelle; ne järjestetään lokakuussa, joulukuussa, tammikuussa, maaliskuussa ja toukokuussa. Ensimmäinen yhteistapaaminen on infotilaisuus, ja se on avoin kaikille, jotka ovat kiinnostuneita. Se on myös hyvä tilaisuus tavata oma pari ensimmäistä kertaa, jos on sellaisen jo saanut. Tapaamisessa kurssikoordinaattorit kertovat, miten FinTandem toimii ja jakavat FinTandem-käsikirjan. Loput yhteistapaamiset ovat vain niille, jotka ovat saaneet parin. Toisessa yhteistapaamisessa pareille annetaan vinkkejä erilaisiin harjoituksiin ja aktiviteetteihin, joiden avulla oppimista voi monipuolistaa. Kolmas yhteistapaaminen on kokemusten vaihtoa ryhmissä. Tapaamisessa osallistujat pääsevät keskustelemaan toisten kanssa ja jakamaan kokemuksia ja vinkkejä. Kokemusten vaihtoa varten heidät jaetaan pieniin ryhmiin äidinkieliensä mukaan. Neljäs yhteistapaaminen on peli-ilta, jossa pääsee pelaamaan erilaisia kielipelejä tandemkielellään ja äidinkielellään. Pelejä pelataan kaksikielisissä ryhmissä. Viides eli viimeinen tapaaminen on piknik. Säästä riippuen tapaaminen järjestetään joko ulkona tai sisällä. Eväiden syömisen yhteydessä kurssikoordinaattorit keräävät palautetta ja järjestävät viimeiset ryhmäaktiviteetit. Lisäksi osallistujilla on koko FinTandemin ajan mahdollisuus saada yksilöllistä tukea kurssikoordinaattoreilta. Etenkin ongelmatilanteissa kannattaa kysyä apua. (FinTandem 2010; Karjalainen 2011, 41–42, 44–45; Taylor ym. 2010, 11–12.)

FinTandemin voi hyväksilukea lukion vapaavalintaisena kurssina. Vaasan Hankenin opiskelijat voivat hyväksilukea sen suomen kielen opintoihinsa ja saada kurssista kaksi opintopistettä. Myös Vaasan yliopiston opiskelijat voivat hyväksilukea FinTandemin osaksi opintojaan ja saada siitä jopa viisi opintopistettä. FinTandemin hyväksilukeminen osaksi opintoja edellyttää sen, että pari on opettanut kieliään toisilleen yhteensä vähintään 60 tuntia, 30 tuntia kumpaakin kieltä, osallistunut viiteen yhteistapaamiseen ja saanut niistä todistuksen sekä kirjoittanut oppimispäiväkirjaa FinTandemin ajan. (FinTandem 2010.)

Opetushallitus rahoitti FinTandem-hanketta vuosina 2006–2008. Alun perin FinTandem syntyi Vaasassa ja sitä onkin järjestetty Vaasan Arbiksessa jo vuodesta 2002 lähtien. Vaasassa kiinnostuttiin tandemista, sillä se on hyvä keino yhdistää kaupungin suomen- ja ruotsinkielisiä asukkaita. Vuonna 2006 mukaan tuli Mustasaaren aikuisopisto ja nykyään FinTandemiin voi osallistua myös Kristiinankaupungin aikuisopistossa, Närpiön aikuisopistossa, Porvoon kansalaisopistossa, Soisalo-opistolla Varkaudessa, Kemiönsaaren aikuisopistossa, Wellamo-opistossa Lahdessa ja Seinäjoen kansalaisopistossa. (FinTandem 2010.)

4.2 eTandem

Internetin yleistymisen ja kehittyminen ovat mahdollistaneet Internetin välityksellä toimivan tandemin, eTandemin. Pieni e viittaa sanaan eletronic eli sähköinen (Ojanen 2014, 26). eTandem toimii periaatteessa samalla tavalla kuten face-to-face -tandem; aika jaetaan puoliksi ja kumpaakin kieltä käytetään yhtä paljon. Samaten eTandemissa päätetään myös itse, mitä opitaan ja miten sekä kuinka usein. Myös tavoitteet ja se, minkälaista apua toinen osapuoli toiselta haluaa, on hyvä käydä läpi, aivan kuten face-to-face -tandemissa. eTandem on tandemia, jossa parin osapuolet eivät tapaa toisiaan, vaan he työskentelevät internetin mahdollistamien välineiden avulla. (Ruhr-Universität 2001.)

eTandem mahdollistaa sen, ettei tandemparin osapuolten tarvitse enää olla fyysisesti samassa paikassa, vaan he voivat asua vaikka eri puolilla maapalloa. Se mahdollistaa tandemiin osallistumisen miljoonille ihmisille, koska suurin osa maailman ihmisistä asuu sellaisissa paikoissa, joissa heidän tandemkielensä opiskelu sitä äidinkielenään puhuvan ihmisen kanssa olisi mahdoton-

ta tai erittäin hankalaa. Tandemkielten valikoima laajenee ja myös harvinaisempien kielten oppiminen on mahdollista. Sen avulla pystyy myös helpommin oppimaan kieltä eri tasolla tai eri teemoja. (Cziko 2004, 28; Routledge Encyclopedia of Language Teaching and Learning 2013, 685.)

Internetin eri kehitysvaiheet ovat myös vaikuttaneet eTandemin kehittymiseen. Aluksi eTandemia tehtiin sähköpostin välityksellä. Silloin sähköpostit kirjoitettiin yleensä puoleksi äidinkielellä ja puoliksi tandemkielellä. Näin osapuolet saavat harjoitusta tandemkielen kirjoittamisessa ja näkevät myös oikeaoppista kirjoitusta. Sähköpostien etuna on se, että melkein jokaisella on sähköposti ja se on ilmaista, se ei vaadi muuta kuin toimivan internetin eikä sähköpostin käyttämistä varten tarvitse olla mikään tietokonenero. Silloin ei myöskään tarvitse olla tietokoneen ääressä parin kanssa samaan aikaan ja sähköpostiin vastaamiseen voi ottaa oman aikansa. Sähköposteja voi myös lukea vielä myöhemminkin, jos haluaa tarkistaa jotain. (Cziko 2004, 32.)

Sähköpostien lisäksi eTandemia alettiin pikkuhiljaa tehdä myös erilaisten chatien eli pikaviestimien, kuten AOL Instant Messengerin ja Windows Live Messengerin avulla. Viestit näkyvät toiselle reaaliaikaisesti ja kommunikointi on varsin nopeatempoista. Jos molemmilla osapuolilla on käytössään nettikamera, voidaan mukaan ottaa myös kuva ja ääni, jotka monipuolistavat eTandemia ja pari saa myös suullista harjoitusta tandemkielelleen. (Cziko 2004, 32–33.) Lisäksi sen avulla mukaan saatiin myös eleet ja ilmeet sekä äänenpainot. Videon mukaan tultua eTandemista alettiin käyttää myös nimitystä Teletandem. Teletandem määritellään tandemoppimiseksi puhe- ja videoyhteyden avulla. Kuten sähköpostin, myös chatin etuna on se, että se on ilmaista ja kirjoitettuja viestejä voi lukea uudestaan vielä myöhemmin. (Ojanen 2014, 26.) Chatin haittapuolena on se, että molempien osapuolten pitää olla tietokoneen ääressä samaan aikaan, mikä voi olla vaikeaa, jos he asuvat eri puolilla maapalloa ja aikaero on iso.

Tällä hetkellä uusin sähköinen viestintäväline, jota käytetään myös teletandemin toteutuksessa, on Skype. Se toimii hyvin samalla tavalla kuin pikaviestimet ja onkin pikkuhiljaa korvaamassa niitä. Skypessä on mahdollista kirjoittaa reaaliaikaisia viestejä, mutta myös soittaa videopuheluita toiselle. Ojasen (2014, 26–27) mukaan videopuheluiden avulla parin osapuolet ovat lähellä face-to-face -tandemia, tosin erona on se, että he eivät ole fyysisesti samassa

paikassa. Skypen avulla teletandemia on toteutettu ainakin University of Wollongongissa, Australiassa, jossa englantia äidinkielenään puhuvat opiskelijat oppivat japania, espanjaa tai ranskaa teletandemissa. Aikaeron takia teletandemia toteutettiin osittain koulutuntien aikana, mutta myös niiden ulkopuolella. Projektin tarkoituksena oli ylittää maantieteelliset, kielelliset ja kulttuurilliset esteet kielenoppimisessa. Suomessa teletandemia on toteutettu vuonna 2013 kielipareilla suomi–latvia. Samana vuonna alkoi myös suomi–liettua-teletandem Helsingin yliopiston ja Vilniaus universitetasin yhteistyön tuloksena (Podschiwalow 2014, 43).

eTandemia voi tehdä myös sosiaalisen median kautta, kuten Facebookissa. Siellä on lukuisia eTandem-ryhmiä, joissa Facebook-käyttäjät etsivät sopivaa paria itselleen. Siellä on myös ryhmiä erilaisille kielipareille, esimerkiksi englanti–italia ja saksa–espanja, jotka helpottavat parin löytämistä. Parin löydyttyä osapuolet sopivat keskenään mitä apuvälineitä käyttämällä he haluavat toteuttaa eTandemia.

eTandemilla ei yleensä ole järjestäjää, vaan se toimii kielenoppijoiden oman aktiivisuuden ehdoilla. Siitä johtuen eTandemissa voi olla samanlaisia ongelmia kuin face-to-face -tandemissa. Parin osapuolten luonteenpiirteet voivat olla erilaisia tai osapuolet eivät ole yhtä sitoutuneita eTandemiin, jolloin sitoutuneempi osapuoli joutuu automaattisesti ottamaan enemmän vastuuta. Kuten jo aikaisemminkin todettiin, aikaero voi aiheuttaa ongelmia mikäli osapuolet asuvat esimerkiksi eri mantereilla ja ero on monta tuntia. (O'Rourke 2007, 57.) eTandemissa ongelmana voi olla myös se, että osapuolet eivät ole fyysisesti samassa paikassa, mikä saattaa estää osapuolten syvemmän tutustumisen toisiinsa. Tellesin ja Vassallon (2006, 192–193) mukaan eTandemin ja teletandemin suurin hyöty taas on se, että se mahdollistaa opittavan kielen lukemisen, kirjoittamisen, puhumisen ja kuuntelemisen sitä äidinkielenään puhuvan ihmisen kanssa, jota ei välttämättä olisi mahdollista tavata ilman internetiä.

5 KIELI JA SEN OPPIMINEN

Monipuolinen kielitaito on nykyään tärkeää, sillä ihmisten liikkuvuus on lisääntynyt viime vuosikymmenten aikana. Myös suuressa osassa ammatteja tarvit-

see nykyään useampaa kuin yhtä kieltä. Kielitaito on aineetonta pääomaa, jota kukaan ei voi ottaa toiselta ihmiseltä pois ja josta voi olla hyötyä yllättävissä tilanteissa.

5.1 Mitä on kielitaito?

Kielitaito on osa kommunikaatitaitoja, jolla pystyy kirjallisesti tai suullisesti ilmaisemaan itseään. Kieli on järjestelmä, jossa on eri tasoja: äänteellinen taso, kieliopillisten yksiköiden taso, lauserakenteen taso ja merkitysten taso. Kielitaito on kokonaisuus, joka vaatii monen tason yhteistoimintaa. (Pietilä & Lintunen 2014, 20.) Michael Canale ja Merrill Swain jakoivat kielitaidon neljään osaan 1980-luvulla. Ensimmäisenä osana on kieliopillinen kompetenssi, esimerkiksi sanojen ja lauseiden muodostus sekä ääntäminen. Toisena osana on sosiolingvistinen kompetenssi eli kyky ymmärtää käyttää sopivan muodollista kieltä eri tilanteissa, esimerkiksi ystävän tai opettajan kanssa kommunikoidessa. Kolmantena osana on diskurssikompetenssi eli kyky muodostaa tietylle tekstityypille tyypillisiä tekstejä, esimerkiksi vapaa keskustelu tai tieteellinen kirjoitus. Neljäntenä osana on strateginen kompetenssi eli kyky selvittää kielitaidon puutteesta syntyvistä tilanteista, esimerkiksi kiertoilmausten avulla. Malli oli ensimmäinen, jossa oli otettu huomioon myös kielitaidon viestinnällinen ulottuvuus. (Veivo 2014, 29).

Kieli on viestintää, jonka avulla ihmiset ilmaisevat tunteitaan ja ajatuksiaan sekä välittävät tietoa toisilleen. Ihminen myös ajattelee osin kielen avulla. Hän hahmottelee maailmaa ja antaa asioille nimiä mielessään. Kieli on myös toimintaa, koska nykypäivän ihmiset ovat hyvin riippuvaisia kielen avulla tapahtuvasta tiedonvälityksestä. Sen avulla voi vaikuttaa muihin ihmisiin ja heidän päätöksiinsä sekä tekemisiinsä. Vaikuttaa voi esimerkiksi politiikassa ja mainosten avulla. Kieli on myös kirjoituksen tai äänteiden muodostamaa taidetta. Erilaiset ilmaukset ja sanojen rytmi herättävät kuulijoissa erilaisia mielikuvia ja elämyksiä. Näitä ominaisuuksia ovat hyödyntäneet etenkin kirjailijat ja runoilijat. (Jyväskylän yliopisto a.)

Kielitaitoon kuuluvat asiat ovat vaihdelleet paljonkin, ja se on vaikuttanut myös siihen, mitä kielitaidolla oikeastaan tarkoitetaan ja mitä asioita on ollut tarpeellista oppia. Jo 1970-luvulla Euroopan neuvostolla oli hanke, jonka tarkoituksella

na on kuvata nimenomaan vieraan kielen eri kielitaitotasot ja mitä pitää osata kunkin tason saavuttamiseksi. Vuonna 1975 kuvaus koski vain englantia, mutta seuraavana vuonna samanlainen kuvaus tehtiin myös ranskasta. 1990-luvun lopussa Euroopassa kaivattiin yhteistä näkemystä vieraiden kielten opetuksessa ja oppimisessa. Siitä alkoi Euroopan neuvoston kielten osaston Viitekehys-projekti. Taitotasojen kuvausten piti olla mahdollisimman kattavia, läpinäkyviä ja johdonmukaisia. Ensimmäinen versio valmistui vuonna 1996 ja virallinen versio vuonna 2001. Suomeksi viitekehys käännettiin ensimmäisen kerran vuonna 2003. Viitekehys on Euroopan maissa yleisesti hyväksytty malli siitä, mitä kielitaito on. Sen avulla voidaan vertailla Euroopan maiden oppimistuloksia riippumatta tavoista tai paikoista, jossa kieltä on opittu tai opetettu. (Veivo 2014, 31–34.)

Eurooppalaisen viitekehysistä taitotaso A1 on kaikista matalin. Se tarkoittaa sitä, että hallitsee kielenalkeet ja kielellä pystyy viestimään suppeasti kaikista tutuimmissa tilanteissa. A2-taitotasossa on siirrytty alkeista peruskielitaitoon. Silloin kielellä pystyy välittömään sosiaaliseen kanssakäymiseen ja kertomaan asioista lyhyesti. Taitotasolla B1 ollaan jo hyvin toimivassa peruskielitaidossa, joka tarkoittaa sitä, että kielellä selviää arkielämässä. Seuraava taitotaso on B2, jolloin kieltä osataan käyttää sujuvasti itsenäisesti ja sen avulla selviytyy säännöllisestä kanssakäymisestä syntyperäisen kanssa. Taitotasot C1 ja C2 ovat kaikista korkeimmat tasot. C1-tasolla kieltä osataan käyttää jo todella itsenäisesti ja kielen avulla selviytyy monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa. C2 on taitavan äidinkielen taitotaso, jolloin kielen erityyppisessä käytössä ei ole lainkaan ongelmia. (Opetushallitus; Tampereen teknillinen yliopisto 2013.)

5.2 Kielen oppiminen

Kieltä opitaan erilaisissa ympäristöissä ja tilanteissa. Kielenoppijat ovat erilaisia. Yleensä lapsi omaksuu äidinkieltä, mutta myös toista kieltä voi omaksua. Se vaatii luonnollista kanssakäymistä kielen syntyperäisen puhujan kanssa, jolloin yleensä kiinnitetään huomiota viestin välittämiseen ja ymmärtämiseen, ei niinkään virheisiin tai kielioppiin. Silloin kielenoppija ei välttämättä osaa kertoa kielen sääntöjä tai sitä miksi kielen rakenne on sellainen kuin se on. Oppiminen taas on tiedostettua toimintaa. Sen seurauksena oppija oppii kielioppisääntöjä, joiden avulla hän pystyy selittämään kieliopillisia ratkaisuja.

(Kaikkonen 1994, 54; Pietilä & Lintunen 2014, 12–13.) Tandem onkin enemmän kielen omaksumista kuin oppimista, sillä opettajan roolissa toimiva osapuoli toimii oppijan tukena ja kielellisenä mallina. Lisäksi oppija oppii paljon kuunnellessaan opettajaa ja seuratessaan hänen eleitään ja ilmeitään.

Toisten kielenoppijoiden on helpompi oppia kieltä kuin toisten, koska oppijat ovat erilaisia, aivan kuten ihmisetkin ja heidän taustansa. Kielenoppimiseen liittyvien tutkimusten mukaan itse kielenoppimisprosessi on melko samanlainen kaikilla kielenoppijoilla, mutta eroja näkyy oppimisnopeudessa ja lopullisessa kielitaidon tasossa. Joillain kielenoppijoilla on ongelmia ääntämisen, sanojen muistamisen, kieliopin tai vieraiden äänteiden kanssa. Toiset oppivat kieltä nopeammin, koska heillä on vähemmän ongelmia. On olemassa erityistä kielellistä lahjakkuutta, joka vaikuttaa siihen, kuinka nopeasti ja kuinka hyvin oppija oppii kieltä. John Carroll ja Stanley Sapon jakoivat kielelliseen lahjakkuuden neljään osaan vuonna 1959. Nämä osat ovat äänteiden erottelukyky, kieliopillinen herkkyyys, päättelykyky ja muisti. Motivaatio on toinen tekijä, joka vaikuttaa kielenoppimiseen ja sitä pidetäänkin kielellisen lahjakkuuden lisäksi tärkeimpänä oppimiseröjä aiheuttavana tekijänä. Ei tarvitse olla pelkästään kiinnostunut kielistä, sillä myös kiinnostus kulttuurin oppimiseen voi osittain motivoida oppimaan kieltä, koska kulttuurin- ja kielenoppiminen kuuluvat lähes aina yhteen. (Kaikkonen 1994, 55–57; Pietilä 2014, 45–49; Pyykkö 2014, 200.)

Kielenoppiminen vaatii aina sitä, että oppija kuulee kieltä puhuttavan ympärillään, jolloin kielenoppimista tapahtuu myös omaksumalla. Kielenoppiminen voi tapahtua joko muun kanssakäymisen sivutuotteena tai se voi olla kanssakäymisen tarkoitus. On tärkeää kiinnittää huomiota kieleen, koska juuri niitä asioita oppii, joihin kiinnittää huomioita. (Karjalainen 2011, 38.) Mitä kauempana oppijan äidinkieli ja opittava kieli ovat rakenteellisesti toisistaan, sitä vaikeampaa kieltä on oppia. Yleensä oppija hyödyntää kaikkia jo osaamiaan kieliä löytääkseen opittavasta kielestä samankaltaisuuksia, jotka helpottaisivat kielenoppimista. Toisin sanoen oppija vertaa uutta jo oppimaansa, yleensä täysin alitajuisesti. Tutkijat ovat myös havainneet, että kaikki erilaiset asiat eivät välttämättä ole vaikeita oppijalle, mutta jotkut samankaltaiset asiat voivat olla hyvinkin vaikeita. (Kaikkonen 1994, 115; Pietilä & Lintunen 2014, 16–19.)

Kielenoppiminen alkaa alkeista ja on pitkä prosessi, se voi kestää jopa oppijan elämän loppuun saakka. Prosessissa kaikki vaikuttaa kaikkeen, koska jokainen harjoitus kehittää tavalla tai toisella useita kielen osa-alueita. Kielenoppimiseen vaikuttaa se, miten oppija käyttää hyväkseen saamansa kielenkäyttötilanteet. Toiset oppijat käyttävät oppimaansa kieltä ahkerammin kuin toiset ja toisilla on enemmän mahdollisuuksia käyttää sitä kuin toisilla. (Kaikkonen 1994, 35; Pietilä & Lintunen 2014, 22.) Parhaimmat mahdollisuudet kielenkäyttöön on ympäristössä, jossa kieltä puhutaan. Tällöin kielenoppija kuulee oppimaansa kieltä sekä näkee, lukee ja myös ymmärtää sitä erilaissa paikoissa kuten ruokakaupoissa ja ravintoloissa. Oppijalla on kaikki osaamansa kielitietämys pelissä ja hän on myös valmiina oppimaan uutta.

Uuden kielen oppimisen tavoitteena on nykyään useimmiten kommunikatiivinen kompetenssi, eli taito kommunikoida kyseisellä kielellä ja osata käyttää sitä erilaisissa tilanteissa. Se tarkoittaa myös sitä, että kieltä opitaan kommunikoimalla muiden kielenkäyttäjien kanssa erilaisissa tilanteissa. Virheiden korjaaminen tai etsiminen ei ole kielen opetuksessa enää tärkeintä, vaan virheet ovat luonnollinen ja hyväksyttävä osa kielenoppimista. Ne kertovat, missä vaiheessa kielen oppiminen on. Tärkeintä on kommunikaatio ja etenkin viestin perillemeno, vaikka kielitaito ei olisi täydellistä tai niin sujuvaa. Kielitaidon kehitystä ei enää mitata virheiden määrällä, koska kehittynyt kielenoppija voi tehdä virheitä silloin tällöin. Kielitaidon kehitystä arvioidaan sen tarkkuuden, sujuvuuden ja kompleksisuuden perusteella. (Pietilä & Lintunen 2014, 18, 21–23.)

5.3 Kieli ja kulttuuri

Kieli ja kulttuuri ovat vahvasti toisiinsa sidoksissa. Ilman kieltä ei olisi kulttuuria eikä ilman kulttuuria olisi kieltä. Kieli kertoo ihmisen kulttuurista ja havainnollistaa kulttuuriin liittyviä ajattelutapoja ja maailmankuvia, se ilmentää kulttuuria. Se ei ole ainoastaan tietyn ryhmän sisäistä viestintää vaan ryhmää yhdistävä ja muista ryhmistä erotteleva tekijä. Myös tavat, joilla ihminen viestii ja ajattelee, kertovat kulttuurista. Suomessa on kymmenittäin sanoja esimerkiksi lumelle, karhuille ja poroille, joka kertoo paljon kulttuuristamme. Kielenoppiminen on siten myös omalla tavallaan kulttuurin oppimista. Käytännön kielenoppimisessa olennaista on, miten eri kulttuureissa kommunikoidaan. Kielen ja

kulttuurin suhde voidaan rinnastaa kielen ja kansallisuuden suhteeseen, sillä useinhan eri valtioissa puhutaan eri kieltä, mikä taas heijastaa valtion kulttuuria. Vieraita kieliä opiskellaankin useimmiten juuri sen takia, jotta voitaisiin kommunikoida eri äidinkieltä puhuvien ihmisten kanssa, jotka tulevat erilaisesta kulttuurista. (Jyväskylän yliopisto a; Kaikkonen 1994, 67–69; Pyykkö 2014, 188–192.)

Kieli vaikuttaa kulttuuriin ja kulttuuri vaikuttaa kieleen. Kieli vaikuttaa suuresti siihen, miten ihminen suhtautuu eri kulttuureihin ja ulkoiseen maailmaan. Muutos voi olla hidasta tai nopeaa. Nopeimmin muutokseen reagoi kielen sanasto, koska uusille asioille ja ilmiöille tarvitaan nimet. Kieli rakentaa kansallista identiteettiä ja sen sanastolla on vahva symbolinen merkitys. Hyvänä esimerkkinä on Venäjä, jossa yhteiskunnan muuttuminen on näkynyt selkeästi myös kielessä. Venäjällä kieltä pidetään oleellisena osana kansallisidentiteettiä ja jokaisen muutoksen jälkeen kieleen tuli ja tuotiin paljon uusia sanoja kuvaamaan muutosta. Vallankumousaikana kirjailijat saattoivat luoda jopa ihan uutta kieltä yhteiskuntaa kuvaamaan. (Kaikkonen 1994, 70; Pyykkö 2014, 192–193.)

6 KULTTUURIEN KOHTAAMINEN

Kuten jo aiemmin totesin, tandem ei suinkaan ole pelkkää kielenopiskelua, vaan siihen kuuluu myös opiskeltavan kielen maahan ja kulttuuriin tutustuminen. Kulttuurit kohtaavat, kun suomalainen ja ulkomaalainen työskentelevät yhdessä. Kulttuurien kohtaaminen on lisääntynyt paljon viime aikoina, sillä ihmisistä on tullut entistä kansainvälisempiä ja liikkuvampia maasta toiseen.

6.1 Mikä on kulttuuri?

Kulttuuri voidaan määritellä monella eri tapaa, kuten kansallisesti, etnisesti tai alueellisesti. Organisaatiokulttuuri, miesten ja naisten välinen kulttuuri ja nuorisokulttuuri ovat myös eräänlaisia kulttuurin määrittelytapoja. Sen syntymiseen ja muotoutumiseen vaikuttavat monet eri asiat kuten historialliset, taloudelliset, maantieteelliset, poliittiset ja ilmastolliset tekijät. Myös kieli muuntaa kulttuuria ja toisin päin. Kulttuurin voi ajatella olevan yhteisöllinen malli, jonka

tietty henkilö tai organisaatio on omaksunut itselleen ja jota se pitää normina jokapäiväisessä elämässään. Sitä voidaan pitää yleisesti hyväksyttynä ohjeena, jonka sääntöjä tietty yksilö tai joukko noudattaa. Kulttuureita ei voi asettaa arvojärjestykseen, vaan ne ovat kaikki arvokkaita ja jokaisella kulttuurilla on jokin annettavaa. Usein ihminen kuitenkin arvostaa enemmän sitä, mikä on itselle tuttua kuin mihin muissa kulttuureissa on totuttu. Ihmisen käytös, pukeutuminen ja hänen äidinkieliensä ovat vain pieni osa kulttuuria. Kulttuuria tuntemattomat eivät tiedä kulttuurin arvoista, tabuista tai uskomuksista. (Vartia 2009, 9,15,18, 23–24.)

Viimeisen parin vuosikymmenen ajan kansainvälinen liikkuvuus on lisääntynyt. Samalla kun ihmiset ylittävät maantieteellisiä rajoja, syntyy uusia kulttuurisia, sosiaalisia sekä poliittisia rajoja ylittäviä verkostoja. Tosin nykyään ihmiset enää harvemmin siirtyvät pysyvästi maasta toiseen. Tavallisempaa on muuttaa tilapäisesti toiseen maahan ja samalla koko ajan ylläpitää suhteita niin kotimaahan, omaan etniseen yhteisöön ja uuteen ympäröivään yhteisöön. Myös sukkulointi kahden tai useamman maan välillä on mahdollista. Ylirajaisten elämäntapojen myötä syntyy uudenlaisia kulttuureita, jotka ovat kahden useamman kulttuurin sekoitus. Ylirajallisuus vaikuttaa myös ihmisen identiteetin määrytymiseen, sillä he voivat identifioitua samaan aikaan useampaan valtioon. (Raunio, Säävälä, Hammar-Suutari & Pitkänen 2011, 28.)

Suomessa kulttuureista ja monikulttuurisista toimintaympäristöistä alettiin kiinnostua yhä enemmän Euroopan unioniin liittymisen myötä. Euroopan maat tuntuvat läheisemmiltä ja ihmiset liikkuvat maiden välillä vapaasti. Pysyvästi tai tilapäisesti Suomeen muuttaneiden ulkomaalaisten määrä on myös kasvanut. Suomeen tullaan töihin etenkin muualta Euroopasta sekä Aasiasta. Myös suomalaisia opiskelijoita lähtee yhä enemmän ulkomaille opiskelijavaihtoon ja ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä Suomessa on lisääntynyt. Muita ulkomaalaisten Suomeen muuttamisen syitä ovat esimerkiksi perhe, suojelun tarve, asuinpaikka ja paluumuutto. (Pitkänen 2011, 10–11; Raunio ym. 2011, 33.) Suomea on myös alettu kuunnella ja ottaa enemmän huomioon kansainvälisesti. Osaltaan tähän on auttanut Suomen hyvä menestys erilaisissa mitauksissa, se on edelleen yksi vähiten korruptoitunut maa ja teknologian maiden huippuja. Suomessa pyritään pitämään kaikista huolta. Hallintoa, luovuutta ja ympäristövastuuta kuin myös Suomen hyvää koulutusjärjestelmää arvostetaan monissa maissa. (Vartia 2009, 24–25.)

Kulttuurien kohtaamista on tutkittava tulkiten ja ymmärtäen. Kulttuurien välinen kohtaaminen on eri kulttuureista ja erilaisista olosuhteista tulevien ihmisten kohtaamista. Erilaisista kulttuureista tulevien ihmisten kanssa pärjää paremmin, kun ensin ymmärtää, miksi itse toimii tietyllä tavalla tietyissä tilanteissa. (Vartia 2009, 19.) Ihminen on altis vaikutuksille, ja näin ollen vieraassa kulttuurissa hän alkaa pikkuhiljaa omaksua kulttuuriin liittyviä tapoja, vaikka ne eroaisivatkin hänen omasta kulttuuristaan.

Kulttuurien kohdatessa ja monikulttuurisessa ympäristössä yksi haastavimmista asioista on uskonto. Maat ovat kansainvälistyneet ihmisten muuttaessa maista toisiin, mikä on johtanut siihen, että myös uskonto on vaikutteiden kohteena. Usein uskonnon vaikutusta ei edes huomaa, mutta eri uskonnot kuitenkin säätelevät esimerkiksi ajanlaskua, juhlia, ruokailutapoja ja pukeutumista. Eri uskontojen tuntemusta on alettu painottaa myös jo kouluissa. Uskonto ei ole vain uskon hartautta, vaan se on monelle elämän rytmi, vaikka se useimmiten pidetäänkin piilossa tai siihen suhtaudutaan välinpitämättömästi. Uskontojen välisessä vuoropuhelussa tarvitaan kulttuuriherkkyyttä, pitää ymmärtää mikä on arvokasta toiselle, vai onko se sittenkin tabu. (Vartia 2009, 27, 29–30, 35, 42.)

6.2 Kulttuurienvälinen vuorovaikutus

Kulttuurienvälisen viestinnän professori Liisa Salo-Leen mukaan kulttuurienväliseen osaamiseen kuuluu kolme tärkeää asiaa: kyky viestiä toisesta kulttuurista tulevien ihmisten kanssa niin, että saavuttaa näiden kunnioituksen ja luottamuksen, kyky sopeuttaa ammatilliset taitonsa paikallisiin olosuhteisiin ja rajoituksiin sekä kyky sopeutua henkilökohtaisesti siten, että on tyytyväinen ja toisessa kulttuurissa oleminen ja työskentely tuntuvat luontevalta (Vartia 2009, 45–46). Kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen erottaminen muusta vuorovaikutuksesta voi olla haastavaa. Pitää muistaa, että erilainen kulttuurinen tausta ei aina välttämättä ole vuorovaikutustilanteissa se eniten määräävä. Vuorovaikutuksessa syntyy ongelmia silloin, kun erilaisissa ympäristöissä kasvaneiden ihmisten oletukset ja arvot poikkeavat toisistaan. (Raunio ym. 2011, 19–20.)

Tutkijat ovat määritelleet tiettyjä ominaisuuksia, jotka auttavat menestymään toisesta kulttuurista tulevan ihmisen kanssa. Näitä ominaisuuksia ovat joust-

vuus, itsenäisyys, epävarmuuden sietokyky, sopeutuvaisuus, monimutkaisten asioiden käsittelykyky ja toisen huomioon ottaminen. Se mikä on loogista ja normaalia toiselle, ei välttämättä olekaan sitä toiselle, joka tulee eri kulttuurista. (Kovalainen 2011, 201.) Vuorovaikutusta helpottaa se, kun perehtyy toisesta kulttuurista tulevan ihmisen merkitysmaailmaan: miten toinen kokee yksilöllisyyden tai yhteisöllisyyden, valtaetäisyyden ja epäsuoran tai suoran tavan kommunikoida. Minkälainen aikakäsitys kulttuurissa on, miten sääntöihin suhtaudutaan, pidetäänkö niistä tiukasti kiinni vai ovatko ne vain suosituksia? Toimiva vuorovaikutus vähentää epätietoisuutta ja epäluuloisuutta sekä tekee mahdollisten ongelmien ratkaisusta helpompaa. (Vartia 2009, 49–50.)

Vuorovaikutustaitoihin kuuluu myös kulttuurienvälinen herkkyyks. Ihminen ensin on ollut perinteisenä toimintamallina monissa kulttuureissa jo vuosituhansia. Kun tapaamme, tervehdimme ensin ihmistä ja vasta sen jälkeen keskustelomme muista asioista. Kansainvälisessä kanssakäymisessä ei ole vielä päästy yhteisymmärrykseen tervehtimistavasta, vaan jokainen tervehtii omaan kulttuurin sopivalla tavalla. Tärkeintä on se, että ylipäättänsä muistaa tervehtiä. Ihmistä, joka ei tervehdi toisia, pidetään epäkohteliaana. Kulttuurienvälisessä herkkyydessä on tärkeää tietää toisen kulttuurin arvomaailmasta ja toimintatavoista, mutta yhtä tärkeää on myös ottaa käytäntöön se, minkä tietää. Small talk on kevyttä keskustelua yleisistä asioista, kuten esimerkiksi säästä, harrastuksista, urheilusta tai matkustamisesta. Sen tarkoituksena ei ole udella toisen henkilökohtaisia asioita. Se luo perustan alkavalle vuorovaikutukselle ja sen avulla voi luoda uusia kontakteja sekä rakentaa verkostoja. Kansainvälisissä tilaisuuksissa on tärkeää osata small talkia, sillä muuten voi jäädä paljosta paitsi ja menettää arvokasta tietoa. Suomalaiset ovat yleensä ryhmitelty niin sanottuun kuuntelemaan kulttuuriin, eli suomalaiset kuuntelevat mielellään eivätkä yleensä aloita small talkia tai tule siihen mukaan, sillä he ovat sitä mieltä, että se on turhaa. Eleet ovat myös tärkeä osa viestintää, sillä jopa 90 prosenttia ihmisten välisestä viestinnästä on sanatonta. Eri kulttuureista tulevien ihmisten keskusteluissa syntyvät väärinymmärrykset ovat useimmiten juuri eleiden väärinymmärtämisen syytä, sillä eri maissa elekielet ovat erilaisia. Suomessa emme juurikaan käytä elekieltä, kun taas esimerkiksi Espanjassa ja Ranskassa sitä saatetaan käyttää suomalaisten mielestä jopa liikaa. Vierassa maassa oleskelevan ihmisen voi olla haastavaa ymmärtää esimerkiksi paikallisia käsieleitä oikein. Kansainvälisessä kanssakäymisessä on aina tär-

keintä varmistaa se, että viesti menee perille juuri sellaisena kuin sen halutaan menevän. (Vartia 2009, 56–57, 61–64, 75–77, 81.)

Kulttuurienvälinen vuorovaikutus korkeakouluissa

Korkeakoulujen kansainvälistyminen on ollut melko hidasta Suomessa. Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä Suomessa on kuitenkin ollut nousussa 2000-luvulla ja sen takia myös englanninkielisen koulutuksen määrää on lisätty. Ilmainen, hyvä ja laadukas koulutus, korkeatasoinen tutkimustyö, kansainvälisesti merkitykselliset tutkimusalat ja -kohteet sekä hyvin toimivat käytännön järjestelyt houkuttelevat Suomeen. Suurin osa ulkomaalaisista opiskelijoista haluaa myös saada arvokasta kokemusta omalle työuralleen Suomesta. Ulkomaalaisten opiskelijoiden rekrytoimiseen on monta syytä: he kansainvälistävät koulua, luovat monikulttuurisia opiskeluympäristöjä sekä hyödyntävät saamaansa koulutusta mahdollisesti jäämällä Suomeen töihin. Kaikki eivät kuitenkaan tavoittele työpaikkaa Suomessa, eikä osa välttämättä saa työpaikkaa vaikka haluaisi. (Kovalainen 2011, 198–200.)

Monikulttuurisessa korkeakoulussa niin opettajat kuin opiskelijat tarvitsevat erilaisia vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. Korkeakoulun kansainvälistymiseen tarvitaan pitkäjänteisyyttä, sillä pelkästään vieraskielinen koulutus, kansainväliset kurssit tai ulkomaanvaihtojaksot eivät riitä. Korkeakoulun kansainvälisyys määrittyy oppimiseksi ja osaamiseksi, johon sisältyy kyky erilaisuuden kohtaamiseen. Kulttuurienväliseen viestintään kuuluu valmius yhdessä toimimiseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen, mutta myös kyky ymmärtää ja käsitellä uusia sosiaalisia ympäristöjä. Opiskelijoiden välistä viestintää voi myös luonnehtia niin sanotuksi kolmanneksi kulttuuriksi. Tällaisen viestinnän perustana voi olla esimerkiksi kaikille yhteinen kolmas kieli, joka tekee vuorovaikutuksesta tasa-arvoisempaa. Myöskään kenenkään oma kulttuuri ei saisi olla vuorovaikutusta määrittävä, vaan opiskelijoiden pitäisi työskennellä kolmannessa kulttuurissa. (Kovalainen 2011, 200–203.)

Ulkomaalaisille opiskelijoille koulu on yleensä ainakin aluksi heidän ainut sosiaalinen verkostonsa Suomessa. Ulkomaalaiset opiskelijat sopeutuvat helpommin kansainväliseen opiskelijamaailmaan kuin suomalaiseen yhteiskuntaan. Jos he taas tuntevat kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan, se johtuu usein siitä, että he osaavat suomea tai heillä on suomalaisia ystäviä. He ovat sitä mieltä, että opiskeluympäristöt ovat suvaitsevampia ja monimuotoisempia

kuin suomalainen yhteiskunta. Kommunikaatiotaidoilla on suuri merkitys kouluun sopeutumisessa. Niin suomalaiset kuin ulkomaalaiset opiskelijat tiedostavat erilaisten viestintäkulttuurien erot ja samankaltaisuudet melko hyvin. Päättävöitteenaan he pitävät samaa asiaa kuin yleensäkin vuorovaikutuksessa: ymmärretyksi tulemista. Ongelmia vuorovaikutuksessa tuottaa suomalaisen opiskelijoiden small talk -taidot, koska suomalaiset eivät osaa pitää sitä vain kevyenä keskusteluna, vaan useimmiten sillä on heille aito merkitys. (Kovalainen 2011, 205, 208, 218.)

6.3 Kulttuurienvälinen kohtaaminen

Kulttuurit kohtaavat eri tavoin ihmisten arjessa. Kohtaaminen voi olla yllättävää tai ennalta tiedettyä. Kohtaamisiin ei ole olemassa valmiita ohjeita, miten pitäisi toimia. Kohtaamisissa tärkeintä on joustavuus, pitää osata antaa perikseen verran, että yhteistyö toisesta kulttuurista tulevan ihmisen kanssa sujuu (Haapaniemi 2010; Vartia 2009, 109). Kumpikin osapuoli oppii vähän toisen osapuolen kulttuurista, mutta tarkoituksena ei ole muuttua toisen kaltaiseksi. Jokaisella on oikeus omaan äidinkieleen, uskontoon ja kulttuuriin. (Haapaniemi 2010.)

Kansainvälisessä kanssakäymisessä joutuu usein tilanteisiin, joissa omat käytännöt ja tavat ovat hyvinkin poikkeavia muista kulttuureista. Useissa kulttuureissa vieraanvaraisuus jatkuu työajan jälkeenkin, sillä vieraiden jättämistä yksin hotelliin pidetään työkeänä. Jos vieraille on järjestetty esimerkiksi illallinen tai muuta ohjelmaa, on tärkeää, että hän ottaa osaa siihen. Järjestelyillä halutaan osoittaa arvostusta vierasta kohtaan ja siitä on loukkaavaa kieltäytyä. Ystävällisyys ja hienotunteisuus ovat osa joustavuutta. Jotkut tavat voivat olla toisen mielestä hyvin outoja tai epämiellyttäviä, mutta näistäkin tavoista pitäisi pyrkiä selviämään loukkaamatta toista tai paikallista kulttuuria. Yleisesti ottaen on aina helpointa seurata, mitä paikalliset tekevät ja toimia itse samoin. Ruokailuun liittyviin tapoihin on aina syytä perehtyä etukäteen, mikäli on lähdössä toiseen maahan ja toiseen kulttuuriin. Ruokatavat osaamalla voi kunnioittaa tilaisuuden isäntää tai emäntää. Jos kansainvälisessä tilaisuudessa valtaosa on Euroopasta ja muutama Japanista, on todennäköistä, että myös japanilaiset kättelevät kumartamisen sijaan. Tämä johtuu siitä, että tilaisuudessa on selvä

enemmistö, jonka toimintatavat hallitsevat ympäristöä. (Vartia 2009, 111–112.)

6.4 Kulttuurienvälinen oppiminen

Kulttuurin oppimisen avain on halu oppia. Kulttuurin oppiminen on elinikäistä, eikä koskaan voi tietää etukäteen, mitä asioita oppii seuraavaksi. Oleellinen osa kulttuuriosaamista on perustieto eri maiden tavoista. Perustiedon osaaminen helpottaa toimintaa ja on helpompia sopeutua vieraaseen kulttuuriin, kun tietää syyn, miksi ihmiset toimivat tietyllä tavalla, etenkin silloin kun itse on toisessa kulttuurissa. Kulttuurin yleisen käytännön osaaminen on myös tärkeää, esimerkiksi pukeutumisen kannalta. (Vartia 2009, 46, 51–52.)

Olennaista kulttuurienvälisessä oppimisessa on autenttisuus. Oppijan on tärkeää päästä kosketuksiin kohdekulttuurista tulleen syntyperäisen kielenpuhujan kanssa. Jos se ei ole mahdollista, myös tekstit, kuvat ja internet auttavat kulttuurin kosketukseen pääsemisessä. Erilaiset vuorovaikutustilanteet toimivat oppimiskokemuksina, joiden avulla voi kehittää kulttuurien välisien vuorovaikutuksien valmiuksia. Tilanteita pitäisi aina tarkastella suhteessa siihen paikkaan, missä eri kulttuureista tulevat ihmiset ovat tekemisissä. (Pyykkö 2014, 201; Raunio ym. 2011, 18.) Parhaiten kulttuuria oppii kyseisestä kulttuurista tulevalta ihmiseltä, sillä hän tietää kulttuuristaan varmasti paljon sellaista mitä ei löydy kirjoista. Toiselta ihmiseltä voi myös kysellä syventäviä kysymyksiä, mikäli joku asia kiinnostaa erityisen paljon. Toisesta kulttuurista tuleva on varmasti innoissaan siitä, että saa kertoa omasta kulttuuristaan muille ja että joku on kiinnostunut kuulemaan siitä.

Kulttuurienväliselle oppimiselle parhaita ympäristöjä ovat työpaikat ja koulut, joissa on suomalaisia ja ulkomaalaisia. Maarit Vartia ja muut tutkijat ovat tutkineet asiaa työpaikoilla. Tutkimuksen mukaan moni maahanmuuttaja elää sosiaalisessa eristäytyneisyydessä. Kuitenkin vain yksi prosentti suomalaisista työntekijöistä oli ilmoittanut, ettei halua työskennellä ulkomaalaisen kanssa tai halua olla heidän kanssaan vain vähän tekemisissä. Ulkomaalaiset toivoivat voivansa olla huomattavasti enemmän tekemisissä suomalaisten työntekijöiden kanssa. Olennaista on se, että työpaikkojen työntekijöillä on tilaisuuksia oppimiseen ja työpaikan johto tukee oppimista ja että opittua hyödynnetään

uusissa tilanteissa. Kouluissa opiskelijoilla on kulttuurienvälisen oppimisen tilanteita usein, mutta koulun ulkopuolella ei juuri ollenkaan. Kouluissa tilanteet ovat yleensä organisoituja, joten olisikin hyvä pyrkiä lisäämään koulun ulkopuolisia tilanteita esimerkiksi harrastuksilla. (Raunio ym. 2011, 23, 27; Kovalainen 2011, 222.) Se auttaisi ulkomaalaisia opiskelijoita monipuolistamaan koulun ulkopuolisia sosiaalisia verkostoja ja viihtymään Suomessa paremmin.

Kouluissa vieraan kielen opetuksen taustalla on myös kulttuurin oppimiseen liittyviä tavoitteita. Oppijan tulisi oppia, että jokainen kulttuuri on erilainen, eikä niitä voi laittaa paremmuusjärjestykseen. Kulttuureissa on omia erityispiirteitään, mutta ne saavat myös vaikutteita toisiltaan. Oppijan pitäisi myös oppia kulttuurienvälistä ymmärtämistä. Aina se ei ole itsestään selvää, vaan siinä voi tulla väärinkäsityksiä, jotka voivat johtua liian vähäisestä kielitaidosta tai vääristä tulkinnoista. Lisäksi kielen opetuksen tavoitteena on valmistaa oppija siihen, että hän todennäköisesti tapaa toisesta kulttuurista tulleen ihmisen ihan oikeasti. Parhaimmassa tapauksessa opetus jopa johtaa oppijan itse kohtaamiseen. (Kaikkonen 1994, 116–117.)

6.5 Kulttuurienväliset erot

Kulttuureilla on nykyään melko paljon yhtenäisyyksiä, sillä nykymaailmassa ollaan hyvin kansainvälisiä, mutta aina on mahdollista löytää myös paljon kyseiselle kulttuurille ominaisia piirteitä. Kulttuurien välisiä eroja on lukemattomia, mutta Monikulttuurisen Työyhteisön (2011) mukaan kulttuurit voidaan karkeasti jakaa kolmeen: yksiulotteisiin, moniulotteisiin ja kuunteleviin kulttuureihin. Yksiulotteisiin kulttuureihin kuuluvat esimerkiksi USA, Saksa ja Iso-Britannia. Moniulotteisen kulttuurin maihin kuuluvat esimerkiksi Somalia, Espanja, Argentiina, Venäjä ja Brasilia. Kuunteleviin kulttuureihin kuuluvat esimerkiksi Thaimaa, Japani ja Kiina. Suomi, Ruotsi ja Kanada on usein määritelty yksiulotteisen ja kuuntelevan kulttuurin sekoituksiksi. Yksiulotteisessa kulttuurissa aika on niin sanotusti rahaa ja asiat pyritään tekemään nopeasti. Ajankäyttöä suunnitellaan, täsmällisyyttä ihannoidaan ja myöhästymiset koetaan loukkauksena. Moniulotteisessa kulttuurissa on tapana tehdä monta asiaa kerralla eikä ajalla ole niin väliä. Heille itse tapaaminen ja ihmiset ovat tärkeämpiä kuin kellonaika. Kuuntelevassa kulttuurissa aika koetaan sykleinä, joita riittää loputtomiin. He odottavat, mitä toinen ihminen sanoo, minkä jälkeen he muodosta-

vat oman mielipiteensä. Osana kuuntelevaa kulttuuria he osaavat ei-sanallisen kommunikaation, kuten eleet, ilmeet ja välttelevän katseen.

Kulttuurieroihin kuuluvat ainakin seuraavat asiat: uskonto, kieli, juhlat, nimet ja teitittely, tervehdykset, pukeutuminen, ruokatavat ja -ajat, alkoholi, hyvästely, eleet, small talk, täsmällisyys, vanhempien ja perheen kunnioitus, lastenkasvatus, tasavertaisuus, elämänasenne, koulut ja byrokratia.

7 TANDEM KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta tandemia on järjestetty vuodesta 2009 lähtien. Ensin sitä kokeiltiin pilottiluontoisesti Metsolan kampuksella vuoden verran ja seuraavana vuonna sitä laajennettiin koko Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kattavaksi hyvien kokemusten perusteella. Katri Karjalainen tuli kouluttamaan tandemopettajia ja häneltä sai myös konsultointiapua. Samalla tandem myös muotoutui nykyiseen muotoonsa. Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa, kuten muissakin kouluissa, joissa järjestetään tandemia, tandem on opintosuoritus, josta saa opintopisteitä, joten se poikkeaa hieman muista tandemmalleista, kuten esimerkiksi aikaisemmin kerrotusta FinTandemista. Opintopisteet motivoivat opiskelijoita suorittamaan tandemin loppuun asti. Osaltaan tandemiin vaikutti myös se, että siihen aikaan vaihto-opiskelijat kokivat jäävänsä suomenkielisen opiskelijayhteisön ulkopuolelle, joten tandemin avulla haluttiin auttaa heitä tutustumaan suomalaisiin opiskelijoihin. Vaihto-opiskelijat ovatkin tandemin merkittävin käyttäjäryhmä, joten on tärkeää, että se palvelee heitä hyvin. Tandem pitää pystyä suorittamaan puolelta vuodessa ja kaikissa kielissä. (Ahvenainen 2015.)

Alussa kielten osaamisala kustansi tandemopettajille pienen koulutuksen, mutta muuta rahoitusta ei ole. Nykyään tandem on erittäin kustannustehokas ja edullinen opiskelutapa Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kannalta. Tandemin kustannukset katetaan kielten tiimien budjetista. Se kuitenkin tarkoittaa myös sitä, että opiskelijoille ei ole niin paljoa tukea tarjolla. (Ahvenainen 2015.)

7.1 Omat kokemukset

Itse osallistuin tandemiin syksyllä 2012 yhdessä silloisen kämppäkaverini kanssa, joka oli tšekkiläinen. Meillä ei ollut suurempia ongelmia, sillä olimme kämppiksiä, joten tunsimme toisemme jo ennen kuin meistä tuli tandempari ja näimme toisiamme joka päivä. Useimmiten teimme tandemia kotona opettamalla toiselle kielioppia, perusfraaseja, kysymyssanoja, miten pyydetään apua, numeroita, kellonaikoja, ääntämistä, ruoka- ja perhesanastoa sekä värejä, katsomalla elokuvia ja videoita YouTubesta tai puhumalla oman maan kulttuurista. Kävimme myös shoppailemassa sekä ruotsinlaivalla. Itselleni jäi hyvä mieli tandemin jälkeen. Koin oppivani melko paljon kulttuurista ja Tšekistä yleensäkin, sillä en tiennyt kyseisestä maasta juuri mitään ennen tandemia. Parini opetti minulle kieltä melko paljon, mutta tietenkään en niitä ulkoa oppinut, sillä minulla ei ollut mitään tšekin kielitaitoa pohjana. Tänä päivänä osaan sanoa tšekiksi muutaman, mutta hyödyllisen sanan. Niistä olisi todennäköisesti jonkin verran hyötyä, mikäli milloinkaan matkustan Tšekkeihin. Harjoittelimme myös paljon ääntämistä niin suomen kuin tšekin kielessä, koska tšekissä on paljon aksentteja, jotka vaikuttavat sanan ääntämiseen ja siihen, mitä se tarkoittaa. Suomen kielessä harjoittelimme etenkin ä- ja ö-kirjaimia, jotta parini osaisi lausua ne oikein.

Kysyin myös pariltani olisiko hänellä jotain kommentoitavaa. Hän kertoi muistavansa suomalaisen elokuvan joulupukista ja Lapista, jota katsoimme yhdessä. Hänellä on myös YouTubessa edelleen tallennettuna joitain videoita, joita katsoimme. Tandem oli hänen mielestään erittäin mukava kokemus ja hän piti siitä todella paljon. Suomen kielestä hän kertoi muistavansa enää ”moi moi”. (Bárová 2015.)

7.2 Case: Ella ja Cecilia

Ella Koivuranta on 21-vuotias johdon assistenttityön ja kielten opiskelija. Hän aloitti opiskelunsa tammikuussa 2014, joten hän oli siis vielä fuksi osallistuesaan tandemiin. Cecilia Mañes Lazaro on 21-vuotias liiketalouden opiskelija Valencian yliopistosta Valenciasta, Espanjasta. Hän on viettänyt syksyn 2014 Erasmus-vaihto-opiskelijana Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa Kouvolassa. Cecilia haki vaihto-oppilaaksi Suomeen, koska halusi elämänsä jotain

uutta ja erilaista. Lisäksi hän on asunut koko elämänsä perheensä kanssa, joten lähtemällä vaihto-opiskelijaksi hän halusi oppia itsenäisyyttä ja todistaa perheelleen, että pärjää myös yksin. (Koivuranta & Mañes Lazaro 2014.)

Cecilia odotti Suomen olevan kylmä ja luminen. Se ei kuitenkaan ollut sellainen, koska hänen mielestään täällä oli vielä lokakuussa niin lämmintä, että ulkona pärjäsikin pelkällä t-paidalla. Valenciassa hän on tottunut olemaan paljon eri vaihto-opiskelijoiden kanssa tekemisissä niin koulussa kuin sen ulkopuolella. Niinpä hän oletti, että vaihto-opiskelijaelämä täällä olisi suunnilleen samaa laista kuin Valenciassa. Myöskään se ei ollut sellaista, kuin hän oli olettanut, sillä täällä suomalaiset ja ulkomaalaiset opiskelijat eivät olleet niin tiiviisti tekemisissä toistensa kanssa. Cecilia ei odottanut Suomen pimeyyttä, vaan hän yllättyi siitä, että talvella on niin vähän valoisaa. Myös Suomen baareissa oli erilaista, sillä Espanjassa kaikki tanssivat ja täällä suurin osa istuskelee ja vain vaihto-opiskelijat tanssivat. Suomalaiset ovat myös sulkeutuneempia kuin espanjalaiset, mutta onneksi suomalaiset avautuvat ajan myötä, kun heihin tutustuu paremmin. Ruokailuajoissa on myös isoja eroja, Espanjassa syödään lounasta ja illallista paljon myöhempään kuin Suomessa. Cecilialle suurin kulttuuriero Suomessa oli sauna. Espanjassa ihmiset ovat pikkuhiljaa oppineet menemään saunaan, koska niitä on tullut kuntosalien yhteyteen. Suomessa hän on oppinut käymään saunassa ja aikookin Espanjaan palattuaan alkaa käydä saunassa myös siellä. Lisäksi Cecilia sanoo, että täällä ihmiset kunniottavat ympäristöä eri tavalla kuin Espanjassa, koska ihmiset eivät roskaa ja kulkevat paljon polkupyörillä. (Koivuranta & Mañes Lazaro 2014.)

Ella on käynyt kaksi kertaa Espanjassa, ensimmäisellä kerralla hän oli koulun kanssa Barcelonassa ja toisella kerralla hän teki viisi viikkoa hyväntekeväisyystyötä turistitoimistossa. Hän huomasi eroja ruokailuajoissa, etenkin illallisen syöminen iltakymmeneltä oli vaikeaa ennen kuin siihen tottui. Myös ihmisten avoimuus yllätti. Ella miettii hakevansa Erasmus-vaihto-opiskelijaksi Valenciaan Universitat Politècnica de Valènciaan ja Cecilia on jo luvannut auttaa häntä kaikessa. Alun perin Ella innostui espanjan kielestä Serranon perhe - televisio-ohjelman avulla. Innostuksen myötä hän alkoi itse opiskella espanjaa ja luki lukiossa espanjan lyhyen oppimäärän. Ellalla oli siis jo hyvä espanjan kielitaidon pohja, kun hän osallistui tandemiin. (Koivuranta & Mañes Lazaro 2014.)

Ellan ja Cecilian tandem

Ella kertoo osallistuneensa tandemiin, koska hän halusi tutustua Espanjan kulttuurin paremmin ja oppia espanjaa vapaamuotoisemmin kuin koulussa tai kirjojen kanssa. Hän halusi myös oppia slangia ja muita asioita, joita ei opeteta kirjoissa. Lisäksi hän halusi espanjalaisen ystävän. Hän rakastaa espanjan kieltä ja haluaakin oppia puhumaan sitä sujuvasti. Cecilia osallistui tandemiin, koska halusi oppia suomen kieltä ja kulttuuria. Hänhän on nyt maassa, jossa puhutaan suomea, joten kielen ja kulttuurin oppiminen olisi todennäköisesti hyödyllistä hänen Suomessa olonsa aikana. (Koivuranta & Mañes Lazaro 2014.)

Ellan ja Cecilian tapaamiset ovat olleet hyvin monipuolisia. He ovat kuunnelleet niin suomalaista kuin espanjalaista musiikkia tekstitysten kanssa, leiponeet korvapuusteja ja espanjalaisia leivonnaisia, urheilleet yhdessä, käyneet kirjastossa sekä pelanneet bingoa. He ovat kertoneet perheistään toisilleen sekä näyttäneet kuvia ja Ella oli mukana Cecilian syntymäpäiväjuhlissa. Ella on myös kertonut Cecilialle suomalaisesta kulttuurista. Ella on oppinut tandeminkin aikana paljon erilaisia ilmaisuja ja slangia, mitä ei opeteta kirjoissa sekä paljon muuta arvokasta uutta tietoa ja hän kertoo olevansa tyytyväinen. Nyt hän myös ymmärtää paremmin, mitä kehitettävää hänellä vielä on. Cecilia on oppinut sanomaan suomeksi tervehdyksiä, kiittämään, pyytämään anteeksi, ruoka-sanastoa ja hän osaa myös numerot yhdestä sataan, kiitos bingon pelaamisen. Cecilia on pitänyt tandemista paljon, koska se on auttanut häntä tutustumaan Suomeen paremmin ja hän on saanut uuden ystävän ja paljon muistoja. (Koivuranta & Mañes Lazaro 2014.)

Ellalla ja Cecilialla ei ollut mitään suurempia ongelmia tandemissaan. Välillä heillä oli vaikeuksia löytää aikaa tapaamisille, koska molemmat olivat kiireisiä koulutöidensä kanssa. Espanjalaisille tyypillistä myöhästelyä Cecilia kertoo myös parantaneensa Suomessa ja enää hän on myöhässä vain todella hyvästä syystä, kun taas Espanjassa hän oli aina se, joka oli eniten myöhässä. Molempien tyttöjen mielestä olisi parempi, jos tandemissa olisi enemmän tapauksia ja tandemien edistymistä seurattaisiin enemmän. Myös palautetta voisi antaa useammin, jolloin tandemopiskelijat tietäisivät tandemien kulusta paremmin. He kertovat kuitenkin olevansa tyytyväisiä tandemiinsa, ja molemmat osallistuisivat tandemiin myös uudestaan, mikäli sellainen mahdollisuus eteen

tulisi. Ella kertoo, että ensi kerralla hän voisi valita tandemkielekseen jonkun aivan uuden kielen, jota ei vielä osaa yhtään. Cecilia myös suosittelee tandemia kaikille. (Koivuranta & Mañes Lazaro 2014.)

7.3 Muut Kymenlaakson ammattikorkeakoulun tandemparit

Ellan ja Cecilian lisäksi tein kvantitatiivisen kyselyn myös muille Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijoille, jotka osallistuivat tandemiin syksyllä 2014, koska halusin kuulla myös heidän mieliteitään tandemista ja siihen liittyvistä asioista. Saadut tulokset käydään läpi myöhemmin tässä luvussa.

7.3.1 Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus

Työssäni tutkin tandemin tämänhetkistä tilannetta ja siinä ilmenneitä ongelmia Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa tekemällä kyselyn tandemiin syksyllä 2014 osallistuneille opiskelijoille. Pysin myös kehittämään jonkinlaisia ratkaisuja ilmenneisiin ongelmiin. Ongelmanratkaisussa hyödynnän osittain opiskelijoilta saamiani vastauksia. Tutkimukseni tavoitteena onkin tarjota tandem toimivuuteen muutamia kehitysehdotuksia, joita tandemopettajat voivat halutessaan hyödyntää ja muokata tulevia tandemkursseja niin, että ne olisivat mieluisampia opiskelijoille. Työni tarkoituksena on saada enemmän opiskelijoita osallistumaan tandemkursseille. Se on mahdollista, jos kurssia kehitetään entistä paremmaksi. Tutkimuskysymyksekseni muodostui: miten tandemia voi kehittää opiskelijan näkökulmasta? Opiskelijan näkökulman sain sillä, että tein kyselyni opiskelijoille, jotka olivat juuri viimeistelemässä tandemkurssiaan. Heillä oli siis myös kaikista tuoreimmat mielipiteet ja näkemykset tandemista.

En myöskään usko, että tandemopiskelijoille olisi koskaan tehty näin tarkkaa tutkimusta heidän mielipiteistään tandemista ja siitä, mitä he ovat yhdessä parinsa kanssa tehneet tai oppineet. Tandemopettajat varmasti tietävät tandemista paljon teoriaa, mutta opinnäytetyöni myötä he saavat myös konkreettisia tuloksia ja oikeaa tietoa siitä, mitä opiskelijat pitivät tandemista, eikä varmaan tarvitse enää ”olettaa” niin paljoa. Luultavasti opettajat saavat myös sellaista tietoa, mitä opiskelija ei välttämättä kertoisi opettajalle suoraan. Tandemopettajien lisäksi tutkimuksestani on todennäköisesti hyötyä myös muille kielten-

opettajille, kansainvälisyystoimistossa työskenteleville sekä International Business -opiskelijoista vastaaville.

7.3.2 Tutkimusmenetelmä

Kyselytutkimuksen lisäksi tein tässä luvussa jo aikaisemmin olleen syvähaastattelun. Haastattelin siinä espanjalais-suomalaista tandemparia. Tutkimusmenetelmäni on siis monimenetelmä. Jyväskylän yliopiston (b) mukaan yhtä menetelmää käyttämällä saadaan vain yhden osa-alueen käsittävä tulos, mutta sitä on mahdollista täydentää ottamalla mukaan toinen menetelmä. Silloin saadaan kattavampia ja monipuolisempia tuloksia. Haastattelu antoi yhden parin tandemista laajemman kokonaiskuvan kuin vain pelkkä kysely. Haastattelun aikana pystyin myös esittämään jatkokysymyksiä, joka ei ole mahdollista kyselyssä. Heikkilän (2014, 65) mukaan haastattelu on menetelmänä joustava ja helppo haastattelijalle. Ilmapiirin tulisi olla mahdollisimman neutraali, jotta haastateltavat pystyisivät antamaan mahdollisemman todenmukaisia vastauksia.

Kyselytutkimukseni on kokonaistutkimus, eli tutkin koko perusjoukkoa, joka oli ryhmä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijoita, jotka osallistuivat tandemiin syksyllä 2014. Kokonaistutkimuksen tekeminen oli järkevää, koska perusjoukko oli varsin pieni, reilusti alle sata yksikköä ja jokaisen perusjoukkoon kuuluvan vastausten käsittely oli vielä helppoa (Heikkilä 2014, 31, 42). Kyselymuotoinen tutkimus tuntui luontevalta ja oikeastaan ainoalta järkevältä vaihtoehdolta. Perusjoukkoon kuului kuitenkin sen verran monta yksikköä, että jokaisen haastattelemisessa erikseen ei olisi ollut järkeä, mutta jokaisen kyselytutkimuksen vastauksien käsittely olisi mahdollista. Käsittelin kyselylomakettani kvantitatiivisena, vaikka siinä oli myös avoimia kysymyksiä ja tilaa valita myös annettujen vastausvaihtoehtojen ulkopuolelta. Mielestäni kaikkiin kysymyksiin olisi ollut mahdotonta antaa valmiita vastausvaihtoehtoja, koska vaihtoehtoja olisi pitänyt olla todella monta. Heikkilä (2014, 14–15) on sitä mieltä, että joissain tutkimuksissa kahdella eri tutkimusotteella voidaan onnistuneesti täydentää toisiaan. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2013, 136) ovat myös sitä mieltä, että kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusta on vaikea erottaa toisistaan ja että ne ovat toisiaan täydentäviä.

Kyselyni oli siis osittain kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, jossa käytetään yleensä standardoituja tutkimuslomakkeita, joissa on valmiit vastausvaiht-

toehdot. Kvantitatiivisella tutkimuksella kartoitetaan usein tämän hetkistä tilannetta tai tapahtuneita muutoksia ja tuloksia kuvataan numeerisesti. Kyselyni oli osittain myös kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka tarkoituksena on auttaa ymmärtämään tutkimuskohdetta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin ja se sopii hyvin toiminnan kehittämiseen. (Heikkilä 2014, 14–15.) Itselläni on tavoitteena tarjota joitain kehitysehdotuksia, joiden avulla tandem toimisi entistä paremmin, joten sen takia myös kvalitatiivinen tutkimustapa sopii hyvin.

Kyselyssäni minulla oli kolmen tyyppisiä kysymyksiä: suljettuja, avoimia ja sekamuotoisia kysymyksiä. Suljetuissa eli strukturoiduissa kysymyksissä on valmiit vastausvaihtoehdot ja niitä käytetään silloin, kun vastausvaihtoehdot tiedetään jo etukäteen ja niitä on rajallisesti, esimerkiksi sukupuolta kysyttäessä. Kysymystä kutsutaan dikotomiseksi silloin, kun vastausvaihtoehtoja on kaksi ja monivalintakysymykseksi silloin, kun vastausvaihtoehtoja on enemmän kuin kaksi. Tyypillisiä kysymyksiä ovat vaihtoehtokysymykset ja erilaiset asteikkokyselyt. Suljetuttuihin kysymyksiin on helppo ja nopea vastata ja niiden tilastollinen käsittely on helppoa, mutta vaarana voi olla se, että joku vastausvaihtoehto puuttuu. (Heikkilä 2014, 49; Kananen 2011, 31.)

Avoimet kysymykset ovat tyypillisiä kvalitatiivisille kyselyille. Myös kyselytutkimuksissa on usein avoimia kysymyksiä, mutta kysymykset on muotoiltu siten, että ne rajaavat vastaajan ajatuksia ja antamia vastauksia. Huonosti muotoiltu kysymys voi tuottaa vastauksia, joista ei ole mitään hyötyä kyseisen tutkimuksen kannalta. Avoimia kysymyksiä kannattaa käyttää silloin, kun vaihtoehtoja ei tarkkaan tunneta etukäteen. Avoimet kysymykset ovat helppoja laatia, mutta työläämpiä käsitellä ja luokitella, mutta niiden avulla voidaan saada ajatuksia ja ideoita, joita ei itse olisi muuten tajunnut. (Heikkilä 2014, 47–48; Kananen 2011, 30.) Omassa kyselyssäni avoimet kysymykset olivat etenkin silloin tärkeitä, kun kysyin opiskelijoiden mielipiteitä tandemista ja kun he kertoivat omia ehdotuksiaan miten tandemia voisi kehittää. Heikkilän mukaan (2014, 50) sekamuotoisissa kysymyksissä osa vastausvaihtoehdoista on annettu valmiiksi, mutta ”muu, mikä?” -vaihtoehto on hyvä lisätä silloin, kun kaikkia valmiita vastausvaihtoehtoja on mahdotonta keksiä. Halusin laajentaa vastausvaihtoehtoja kyllä/ei -ääripäistä, joten laitoin osaan kysymyksistä näiden vaihtoehtojen lisäksi myös vapaata vastaustilaa, johon vastaajalla oli mahdollisuus kirjoittaa jotain muuta tai selittää vastaustaan.

7.3.3 Tutkimuksen toteutus

Tein kyselyn niille Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijoille Kouvolassa ja Kotkassa, jotka osallistuivat tandemiin syksyllä 2014. Kyselyn laadinnassa käytin apunani alan kirjallisuutta, mutta myös omaa tandemkokemustani. Hirsjärven ja muiden (2013, 202) sekä Heikkilän (2014, 47) mukaan hyvä kysely on selkeä, siisti ja ilmava, kysymykset ovat hyvin mietittyjä ja siinä järjestyksessä, että ensin kysytään helppoja yleisiä kysymyksiä, kuten ikää ja sukupuolta ja vasta lopussa kysytään itse aiheeseen liittyviä kysymyksiä, eli kysymykset etenevät loogisesti. Näitä ohjeita pyrin noudattamaan kyselyä tehdessäni. Aloitin kyselyn peruskysymyksillä, kuten mikä on vastaajan sukupuoli, ikä, kotimaa, mitä alaa hän opiskelee ja mitä kieltä hän opiskeli tandemissa. Sen jälkeen kysyin erilaisia avoimia kysymyksiä tandemista, esimerkiksi mitä hän oppi sanomaan oppimallaan kielellä. Näiden kysymysten jälkeen kysyin muutaman mielipidekysymyksen ja lopuksi vielä kaksi kysymystä liittyen opiskelijoiden tandemkielen jatko-opiskeluihin ja yhteydenpitoon parin kanssa. Tein kyselyni kokonaan englanniksi, koska tiesin, että noin puolet vastaajista olisi ulkomaalaisia eikä osaisi suomea tarpeeksi hyvin vastataksseen suomenkieliseen kyselyyn, mutta suomalaiset kyllä osaisivat englantia sen verran, että ymmärtäisivät englanninkieliset kysymykset. Tein kyselystä muutaman eri version ja muotoilin kysymyksiä muutaman kerran, ennen kuin sain kyselystä sellaisen kuin halusin. Lopullisessa kyselyssä oli 14 ”pakollista” kysymystä ja lisäksi vielä viimeinen vapaaehtoinen kysymys, johon vastaajalla oli mahdollisuus kirjoittaa vielä muuta aiheeseen liittyvää. Valmiin kyselyn hyväksytin ohjaajallani, jonka jälkeen tein kyselystäni myös sähköisen version Google Docs -palvelun avulla. Testasin sähköisen kyselyn toimivuutta perheelläni ennen kuin kerroin kyselystäni perusjoukolle, kuten Heikkilä (2014, 67) neuvoo tekemään. Keräsin aineiston joulukuussa 2014. Toteutin kyselyn sähköisenä ja paperisena, jotta saisin mahdollisimman paljon vastauksia.

Ensin laitoin 49 opiskelijalle viestiä kyselystäni Facebookin ja koulun sähköpostin kautta. Heistä 27 (55 %) oli Kotkasta ja 22 (44 %) Kouvolasta. Suomalaisia oli 22 (44 %) ja ulkomaalaisia 27 (55 %). Sain opiskelijoiden nimet tandemkurssin Moodle-alustalta sekä tandemopettajan lähettämästä listasta. Kyselyni saatteen lähetin suomeksi tai englanniksi vastaanottajan kotimaan ja oletetun kielitaidon mukaan. Saatteessa kerroin vähän itsestäni ja mihin taroitukseen käytän vastauksia (liite 1). Myös itse kyselyn alussa kerroin samoja

asioita ja ohjeita kyselyyn vastaamiseen, kuten sähköisen kyselyn alkuosasta näkyy (liite 2). Osa vastasi minulle ja ilmoitti vastaavansa kyselyyni. Vastausaikaa annoin noin viikon, koska kyselyni oli kuitenkin melko lyhyt, joten siihen oli mahdollista vastata suhteellisen nopeasti. Sähköinen kysely mahdollisti sen, että siihen pystyi vastaamaan missä ja milloin vain. Muutamaa päivää ennen deadlinea lähetin vielä muistutusviestin niille, jotka eivät olleet ilmoittaneet minulle aikovansa vastata. Muistutusviesti nostaa vastausprosenttia yleensä 70–80 prosenttiin (Hirsjärvi ym. 2013, 196).

Paperikyselyä (liite 3) käytin Kouvolan tandemkurssin final meetingissä, jossa ne paikalla olevat opiskelijat, jotka eivät olleet vielä vastanneet sähköiseen kyselyyni, tekivät sen paperille. Vielä tämän jälkeen tandemopettaja laittoi sähköisen kyselyn linkin tandemkurssin Moodle-alustalle mahdollisimman suuren vastausprosentin saavuttamiseksi. Sähköinen kysely osoittautuikin erittäin hyväksi, sillä 27 (75 %) vastasi loppujen lopuksi sen kautta ja vain yhdeksän (25 %) paperikyselyllä. Yhteensä sain vastauksia 36, eli vastausprosentiksi muodostui 73 prosenttia.

7.3.4 Analysointi

Aineiston keräämisen jälkeen aloitin analysoinnin sillä, että luin saamani vastaukset läpi ja numeroin avoimiin kysymyksiin saadut vastaukset, jotta ne olisi helpompi ja nopeampi syöttää SPSS-tilastointiohjelmaan. Suurin osa vastauksista oli luetteloita kysytyistä asioista, joten numerointi oli melko helppoa, mutta siinä meni kauemmin aikaa kuin sellaisissa kysymyksissä, joissa vastausvaihtoehdot olivat valmiina. Lisäksi osa avointen kysymysten vastauksista oli vaikeampi analysoida, koska vastaukset olivat melko kirjavia ja jouduin miettimään, tarkoittivatko jotkut vastaukset samaa asiaa eri sanoin muotoiltuina vai tarkoittivatko ne sittenkin eri asioita. Kvantitatiivisten menetelmien tietovarannon (2011) mukaan avoimiin kysymyksiin saatuja vastauksia joutuu joskus pakottamaan omiin luokkiinsa, jotka yleensä laaditaan saatujen vastausten pohjalta. Eri vastaukset numeroidaan juoksevasti ja näistä muodostetaan eri vastausluokkia. Itse käsittelin avointen kysymysten vastaukset juurikin tällä tavalla.

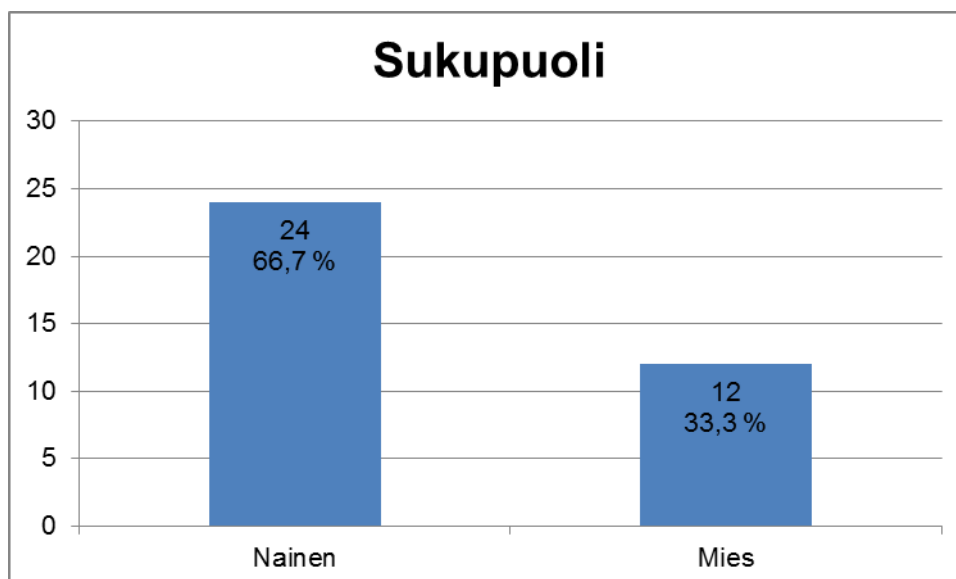
Avointen kysymysten jälkeen analysoin kaikkia saatuja tuloksia, myös suljettuja kysymyksiä, SPSS-tilastointiohjelmalla. Minulla ei ole SPSS-ohjelmaa omalla tietokoneellani, joten tein varsinaisen analysoinnin koulussa. Kopioin saamani tulostaulukot SPSS:stä Word-tiedostoon, jotta voisin jatkaa niiden käsittelyä kotona. Sen jälkeen tein tuloksista taulukoita ja pylväskaavioita Excel-taulukkolaskentaohjelmalla. Tein pylväskaavioita sellaisista kysymyksistä, joissa vastausvaihtoehtoja oli vähemmän kuin viisi ja taulukoita sellaisista, missä niitä oli enemmän, jotta ne olisi helppo lukea ja ymmärtää. Selitin myös taulukot ja pylväskaaviot sanallisesti auki, jotta ne olisi helpompi ymmärtää.

SPSS on Windows-pohjainen tilastointiohjelma, jonka avulla voi toteuttaa tilastollisia analyyseja ja luoda taulukoita ja kaavioita. SPSS tulee sanoista Statistical Package for the Social Sciences. Ohjelma on maksullinen ja se sopii parhaiten suuren datamäärän analysointiin. Sitä käytetään etenkin liiketalouden maailmassa. (Kvantitatiivinen tietovaranto 2011; The University of Vermont.)

Kyselytutkimuksessa on paljon etuja, mutta myös haittoja (Hirsjärvi ym. 2013, 195). Vastauksia analysoidessani huomasin ainakin sen, että muutama vastaaja ei selkeästi ollut panostanut vastauksiinsa ollenkaan, vaan ilmeisesti vain halunnut saada kyselyn mahdollisimman nopeasti valmiiksi. Sinällään harmillista, koska itse olin kuitenkin panostanut kyselyn tekoon ja toivonut, että vastaajat vastaisivat ajatuksen kanssa. Toisaalta sain myös paljon sellaisia vastauksia, joissa oli hyvin mietittyjä ja perusteltuja vastauksia, mikä taas oli hyvin ilahduttavaa.

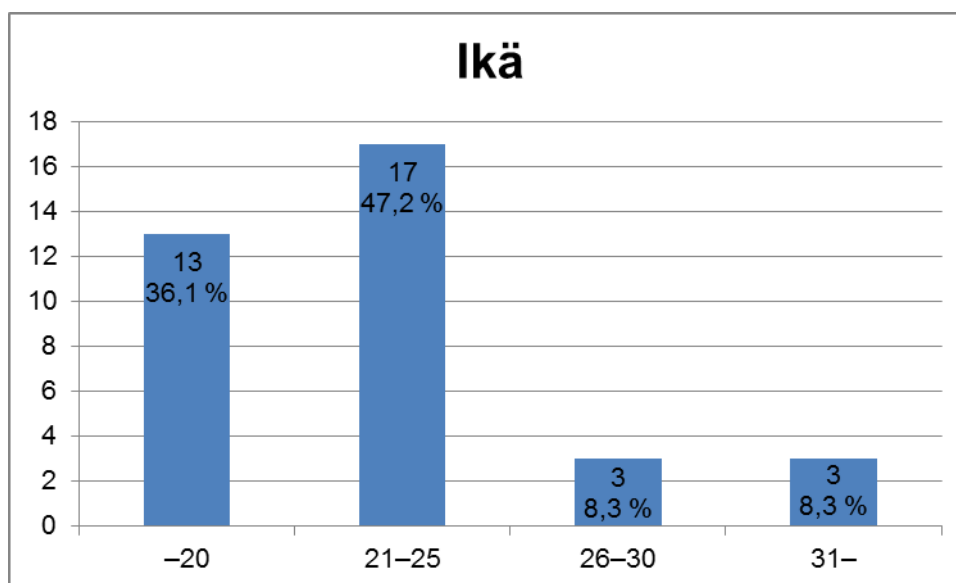
7.3.5 Tulokset

Tuloksissa tein jokaisesta 14 kysymyksestä pylväskaavion tai taulukon. Ensimmäiseksi kysyin opiskelijan sukupuolta. Lukumääräisesti naisia vastasi kyselyyni yhteensä 24 ja miehiä 12. Tämä kertoo siitä, että naiset ovat aktiivisempia ja kiinnostuneempia opiskelemaan kieltä tandemopintojen avulla. Kuva 1 näkee naisten ja miesten prosenttiosuudet.

Kuva 1. Opiskelijoiden sukupuolijakauma

Kuvasta 2 näkee opiskelijoiden ikäjakauman. Jaoin iät neljään eri ryhmään: alle 20-vuotiaat, 21–25-vuotiaat, 26–30-vuotiaat ja yli 31-vuotiaat. Alle 20-vuotiaita oli 13, 21–25-vuotiaita oli 17, 26–30-vuotiaita oli kolme ja yli 30-vuotiaita oli myös kolme. Nuorin opiskelija oli 17-vuotias ja heitä oli yhteensä kolme. Vanhin opiskelijoista oli 45-vuotias. Suurin osa opiskelijoista siis oli 17–25-vuotiaita, mikä ei ole yllättävää, koska kyselyyn vastanneethan olivat ammattikorkeakoulun opiskelijoita.

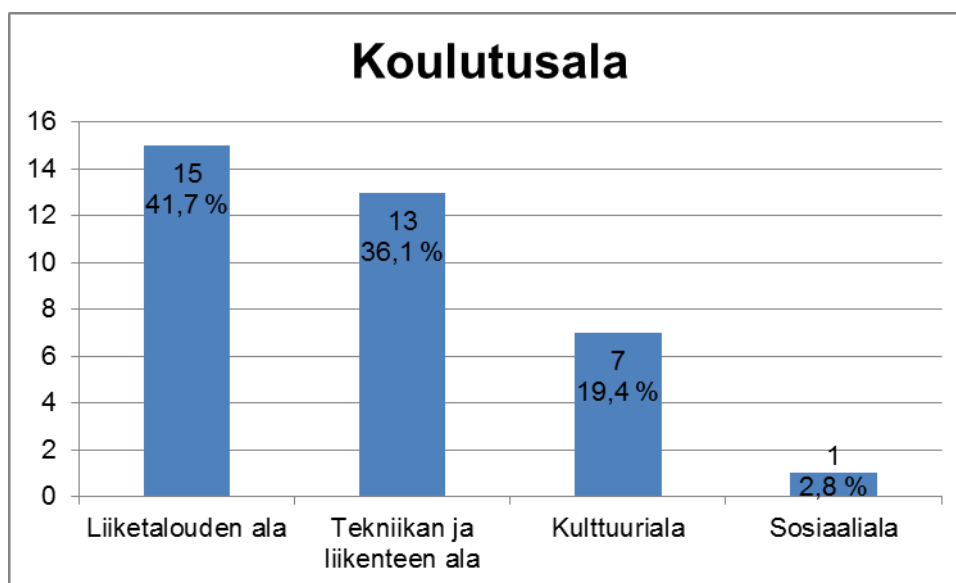
Kuva 2. Opiskelijoiden ikäjakauma

län jälkeen kysyin opiskelijan kotimaata. Taulukosta 1 näkee vastaukset. Opiskelijoista suomalaisia oli yhteensä 17. Ulkomaalaisia opiskelijoita oli eniten Venäjältä, yhteensä seitsemän. Saksasta oli neljä opiskelijaa ja Italiasta kaksi opiskelijaa. Espanjasta, Liettua, Ukrainasta, Virosta, Ranskasta ja Vietnamista opiskelijoita oli yksi kustakin maasta.

Taulukko 1. Opiskelijoiden kotimaat

Kotimaa	kpl	%
Suomi	17	47,2
Venäjä	7	19,4
Saksa	4	11,1
Italia	2	5,6
Espanja	1	2,8
Liettua	1	2,8
Ukraina	1	2,8
Viro	1	2,8
Ranska	1	2,8
Vietnam	1	2,8

Seuraavaksi kysyin, mitä alaa vastaajat opiskelevat. Selkeästi eniten opiskeluaan liiketalouden alalla, yhteensä 15 opiskelijaa sekä tekniikan ja liikenteen alalla, yhteensä 13 opiskelijaa. Lisäksi seitsemän vastaajaa opiskelee kulttuurialalla ja vain yksi opiskelee sosiaaliaalalla. Kuvasta 3 näkee prosenttiosuudet.

Kuva 3. Opiskelijoiden koulutusalat

Ensimmäinen avoin kysymykseni oli, miksi opiskelija osallistui tandemiin. Kysymyksen ollessa avoin opiskelijat pystyivät kirjoittamaan monta eri vastausta

oman mielensä mukaan. Taulukosta 2 näkee tulokset. Vastauksia tuli monta erilaista. Yleisin syy oli halu oppia uutta kieltä, yhteensä 21 opiskelijaa vastasi näin. 17 opiskelijaa sanoi syyn olleen halu oppia kulttuuria, kymmenen halusi tutustua uuteen ihmiseen ja kuusi kokeilla uutta tapaa oppia kieltä. Neljä halusi oppia kieltä sen syntyperäiseltä puhujalta, kolme opiskelijoista tarvitsi opintopisteet ja kahden opiskelijan syy oli se, että Kymenlaakson ammattikorkeakoulu ei tarjoa kursseja kyseisestä kielestä. Lisäksi yksi osallistui tandemiin silkasta uteliaisuudesta.

Taulukko 2. Opiskelijoiden syyt osallistua tandemiin

Syy	kpl	%
Halu oppia kieltä	21	32,8
Halu oppia kulttuuria	17	26,6
Halu tutustua uusiin ihmisiin	10	15,6
Halu kokeilla uutta tapaa oppia kieltä	6	9,4
Kielen syntyperäinen opettaja	4	6,3
Opintopisteiden tarve	3	4,7
KyAMK ei tarjoa kursseja kyseisestä kielestä	2	3,1
Uteliaisuus	1	1,6

Taulukosta 3 näkee mitä kieltä opiskelijat oppivat tandemissa eli mikä oli heidän tandemkielensä. Yhteensä 16 opiskelijaa vastasi oppivansa suomea, venäjää oppi seitsemän opiskelijaa ja saksaa viisi opiskelijaa. Ranskaa, italiaa ja englantia oppi kutakin kaksi opiskelijaa. Espanjaa ja ukrainaa oppi yksi opiskelija. Ulkomaalaisista opiskelijoista lähes kaikki opiskelivat suomea tandemkielenään.

Taulukko 3. Opiskelijoiden tandemkielet

Kieli	kpl	%
Suomi	16	44,4
Venäjä	7	19,4
Saksa	5	13,9
Ranska	2	5,6
Italia	2	5,6
Englanti	2	5,6
Espanja	1	2,8
Ukraina	1	2,8

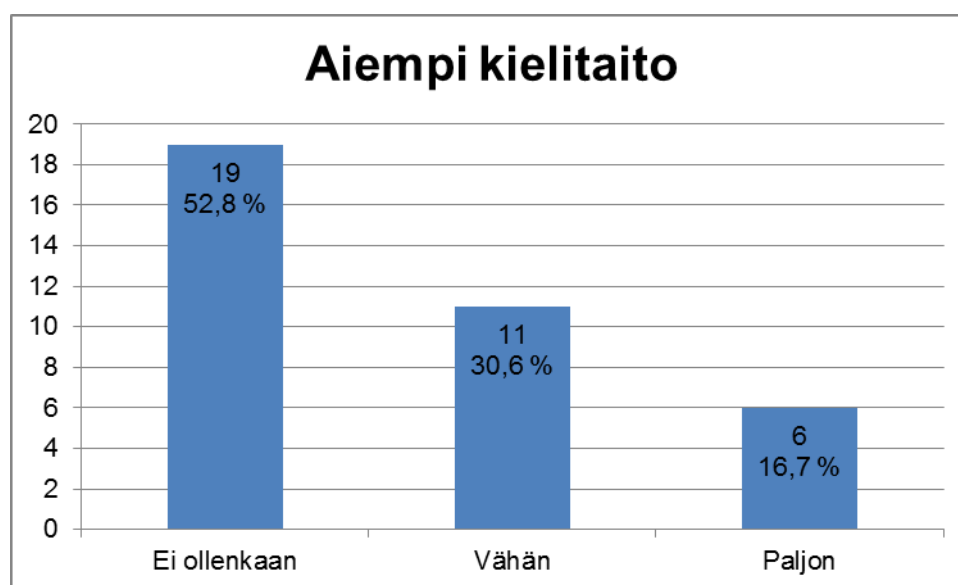
Opitun kielen jälkeen halusin tietää, miksi opiskelijat halusivat oppia juuri tätä kyseistä kieltä. Taulukosta 4 näkee vastaukset. Yleisin syy, ulkomaalaisten opiskelijoiden suuren määrän takia, oli se, että ollaan Suomessa. Yhteensä

kymmenen vastasi näin. Yhdeksän opiskelijan syynä oli halu parantaa kielitaitoa kyseisessä kielessä. Seitsemän opiskelijaa oli sitä mieltä, että tulisi tarvitsemaan kyseistä kieltä tulevaisuudessa tai töissä ja kolmella ei ollut muuta kielivaihtoehtoa tai he olivat sitä mieltä, että kieli olisi hyödyllistä. Kahden opiskelijan sukulaiset tai ystävät puhuvat kyseistä kieltä ja kaksi muuta halusi oppia kyseisen kielen kulttuuria. Yksi opiskelija halusi oppia kieltä, koska se oli haastava, yhden mielestä helppo ja yhden mielestä kaunis.

Taulukko 4. Opiskelijoiden syyt tandemkielen valintaan

Syy	kpl	%
Ollaan Suomessa	10	25,6
Halu parantaa kielitaitoa	9	23,1
Kielitaidon tarve tulevaisuudessa/töissä	7	17,9
Ei muuta kielivaihtoehtoa	3	7,7
Kielen hyödyllisyys	3	7,7
Sukulaisia/ystäviä	2	5,1
Kulttuuri	2	5,1
Kielen haastavuus	1	2,6
Kielen helppous	1	2,6
Kielen kauneus	1	2,6

Seuraavaksi halusin tietää, oliko opiskelijoilla aikaisempaa kielitaitoa heidän tandemkielessään. 19 opiskelijaa sanoi, ettei heillä ollut ollenkaan aikaisempaa osaamista, 11:llä oli vähän osaamista ja kuudella opiskelijalla paljon osaamista. Kuvasta 4 näkee prosenttiosuudet.

Kuva 4. Opiskelijoiden aiempi kielitaito tandemkielessä

Taulukosta 5 näkee, minkälaisia asioita opiskelijat oppivat sanomaan opitulla kielellä. Ylivoimaisesti eniten opittiin erilaisia perusfraaseja, sillä yhteensä 24 opiskelijaa vastasi näin. Kahdeksan opiskelijaa oppi oikeaa lausumista tai ruokasanastoa. Numeroita oppi seitsemän. Itsestään kertomista oppi kuusi opiskelijaa ja kielioppia neljä opiskelijaa. Aakkosia, slangia tai sääsanastoa oppi kutakin kaksi opiskelijaa. Kellonaikoja ja viikonpäiviä oppi kumpaakin yksi opiskelija.

Taulukko 5. Opiskelijoiden opitut asiat tandemkielellä

Asia	kpl	%
Perusfraaseja	24	36,9
Lausuminen	8	12,3
Ruokasanastoa	8	12,3
Numeroita	7	10,8
Kertomaan itsestään	6	9,2
Kielioppia	4	6,2
Aakkoset	2	3,1
Slangia	2	3,1
Sääsanastoa	2	3,1
Kellonaikoja	1	1,5
Viikonpäivät	1	1,5

Seuraavaksi halusin tietää, minkälaisia aktiviteetteja tandemparit olivat tapaamisillaan tehneet. Vastauksia tulikin todella paljon erilaisia. 12 opiskelijaa oli kokannut yhdessä parinsa kanssa ja kymmenen oli käynyt baarissa. Yhdeksän opiskelijaa oli pelannut erilaisia pelejä ja kahdeksan oli opiskellut yhdessä parinsa kanssa. Seitsemän opiskelijaa oli käynyt shoppailemassa tai katsonut elokuvia. Kahviloissa ja urheilemassa oli käynyt kummassakin kuusi opiskelijaa. Viisi opiskelijaa kertoi olleensa kirjastossa, tutustuneensa Suomeen, kuunnelleensa musiikkia tai lukeneensa parinsa kanssa. Neljä opiskelijaa oli käynyt museossa tai ruokakaupassa. Kolme opiskelijaa oli käynyt parinsa kotona, siivonnut tai matkustellut yhdessä parinsa kanssa. Kaksi opiskelijaa oli katsonut televisiota tai tehnyt läksyjä. Taulukosta 6 näkee prosenttiosuudet. Lisäksi yksi suomalaisopiskelija kertoi potevansa huonoa omaatuntoa siitä, ettei järjestänyt tai keksinyt ulkomaalaiselle parilleen tarpeeksi aktiviteetteja, joiden avulla hän olisi tutustunut Suomeen vielä paremmin.

Taulukko 6. Opiskelijoiden tandemtapaamisten aktiviteetit

Aktiviteetti	kpl	%
Kokkaus	12	10,8
Baarit	10	9
Pelit	9	8,1
Opiskelu	8	7,2
Shoppailu	7	6,3
Elokuvat	7	6,3
Kahvilat	6	5,4
Urheilu	6	5,4
Syöminen	5	4,5
Kirjasto	5	4,5
Suomeen tutustuminen	5	4,5
Musiikki	5	4,5
Lukeminen	5	4,5
Museot	4	3,6
Ruokakaupat	4	3,6
Parin koti	3	2,7
Siivous	3	2,7
Matkustelu	3	2,7
TV	2	1,8
Läksyt	2	1,8

Aktiviteettien jälkeen halusin tietää, mitä opiskelijat oppivat parinsa kulttuurista, sillä monihan osallistui tandemiin juuri kulttuurin oppimisen takia. 15 opiskelijaa oppi erilaisia tapoja ja 11 opiskelijaa oppi ihmisten luonteesta. Opiskelijoista seitsemän oppi lomakulttuurista, kolme oppi ruokakulttuurista ja kaksi oppi historiaa. Lisäksi nippelitietoa, murteita ja kirjallisuutta vastasi kutakin oppineensa yksi opiskelija. Taulukosta 7 näkee vastausten prosenttiosuudet.

Taulukko 7. Opiskelijoiden oppimat asiat kulttuurista

Asia	kpl	%
Erilaisia tapoja	12	30
Ihmisten luonteenpiirteitä	10	25
Lomat	7	17,5
Ruokakulttuuri	3	7,5
Koulutus	2	5
Historia	2	5
Kirjallisuus	2	5
Murteet	1	2,5
Nippelitietoa	1	2,5

Seuraavat kysymykset olivat mielipidekysymyksiä tandemista. Halusin tietää, mistä opiskelijat erityisesti pitivät tandemissa ja mistä eivät, sekä olisiko heillä

jotain parannus- tai muutosehdotuksia tandemin nykyiseen toimintamalliin. Ensimmäisenä kysyin, mistä opiskelijat pitivät tandemissa. Yhdeksän vastasi pitävänsä siitä, että oli saanut tandemin avulla uuden ystävän, kahdeksan opiskelijan mielestä tandem oli hauskaa, seitsemän opiskelijaa piti tavasta oppia ja kuuden opiskelijan mielestä kaikki oli hyvää. Kolme opiskelijoista kertoi pitävänsä opettamisesta. Kaksi opiskelijaa oppi paljon, pääsi käyttämään kieltä tai oli sitä mieltä, että tandem oli mukava kokemus. Yksi opiskelija kertoi pitävänsä siitä, että tandemissa opitaan kieltä kielen syntyperäiseltä puhujalta. Yksi opiskelija oli myös sitä mieltä, että tandem oli kiinnostava ja toinen piti tandemin tavasta kommunikoida. Taulukosta 8 näkee vastausten prosenttiosuudet. Alla muutama esimerkki saaduista vastauksista. Kaikkien mielipidekysymysten vastaukset ovat kokonaisuudessaan liitteessä 4.

- *It was certainly more fun than sitting in a classroom*
- *I liked a lot the company, my partner made my tandem*
- *i got to know another fantastic human being and gained some good friends*
- *Freedom of choosing how, when and where.*

Taulukko 8. Opiskelijoiden pitämät asiat tandemissa

Mistä piti tandemissa	kpl	%
Uusi ystävä	9	21,4
Oli hauskaa	8	19
Tapa oppia	7	16,7
Kaikki hyvää	6	14,3
Opettaminen oli kivaa	3	7,1
Oppi paljon	2	4,8
Kielten käyttö	2	4,8
Mukava kokemus	2	4,8
Kielen syntyperäinen opettaja	1	2,4
Kiinnostavuus	1	2,4
Kommunikointi	1	2,4

Toisena mielipidekysymyksenä halusin tietää, mistä asioista opiskelijat eivät pitäneet tandemissa tai oliko heillä jotain ongelmia. Seitsemän opiskelijaa kertoi ongelmana olleen ajan puute ja liian täydet aikataulut, minkä seurauksena yhteisen ajan löytäminen oli vaikeaa. Neljä opiskelijoista oli sitä mieltä, että heillä oli liian huono lähtötaso tandemkielessä ja se hankaloitti kielen oppimista. Kolmella opiskelijalla oli ongelma siinä, että pari oli liian erilainen kuin itse on. Kaksi opiskelijoista oli sitä mieltä, että oman kielen opettaminen oli vaikeaa. Kaksi opiskelijoista ei pitänyt raportoinnista tandemista ja toiset kaksi

opiskelijaa oli sitä mieltä, että tandem on liian pitkä. Yksi opiskelijoista kertoi myös, että itsenäisyyttä oli liikaa. Taulukosta 9 näkee vastausten prosenttiosuudet. Alla muutama esimerkki opiskelijoiden vastauksista.

- [...] *It was hard to teach finnish*
- [...] *Joskus tosin oli hankalaa järjestää tapaamista, koska muuta tapahtumat ja menot sotkivat kalenteria*
- [...] *I could not say anything in finnish, it was hard to learn finnish because I had no idea from the grammer.*

Taulukko 9. Opiskelijoiden ei-pitämät asiat tandemissa

Mistä ei pitänyt tandemissa	kpl	%
Ajan puute	7	30,4
Kielen huono lähtötaso	4	17,4
Erilaisuus parin kanssa	3	13
Opettaminen oli vaikeaa	2	8,7
Raportointi	2	8,7
Pituus	2	8,7
Turhautuneisuus	2	8,7
Itsenäisyys	1	4,3

Halusin myös tietää, olisiko opiskelijoilla itsellään mahdollisesti jotain kehittämis- tai muutosehdotuksia tandemiin. Ajattelin, että opiskelijoiden vastauksista olisi varmasti hyötyä minulle, kun mietin tandemien kehitysehdotuksia. Tietenkin myös itselläni oli jo joitain ideoita, mutta ajattelin, että syksyn 2014 tandemopiskelijoilla saattaisi olla tuoreempia ajatuksia. Vastaukset, joissa ei ollut kehittämisideoita, jätettiin huomioimatta. Taulukosta 10 näkee opiskelijoiden antamat ehdotukset. Viisi opiskelijoista oli sitä mieltä, että tandemissa pitäisi olla enemmän yhteisiä tapaamisia, joissa seurattaisiin tandemien etenemistä ja mietittäisiin mahdollisiin ongelmiin ratkaisuja. Kolme opiskelijaa oli sitä mieltä, että tandemien aikana olisi hyvä saada enemmän palautetta tandemien kulusta ja ideoita, mitä pari voisi tehdä. Kaksi opiskelijaa toivoisi tandemkielen vapaa- valinnaisuutta. He olivat ulkomaalaisia opiskelijoita eivätkä pitäneet siitä, että heillä ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin suomi. Kaksi opiskelijaa toivoi myös raportoinnin vähentämistä tai sen kokonaan poistamista, sillä heidän mielestään siinä oli liikaa työtä. Yksi opiskelija ehdotti ryhmätandemia perinteisen paritandemin lisäksi. Yhden opiskelijan ideana oli se, että tandemissa voisi opiskella enemmän kuin yhtä kieltä kerralla. Yksi opiskelija myös ehdotti, että osallistuvilla opiskelijoilla pitäisi olla tietty lähtötaso heidän tandemkielessään, jolloin opettajan olisi helpompi opettaa kieltä. Lisäksi yksi vastaaja ehdotti, että tan-

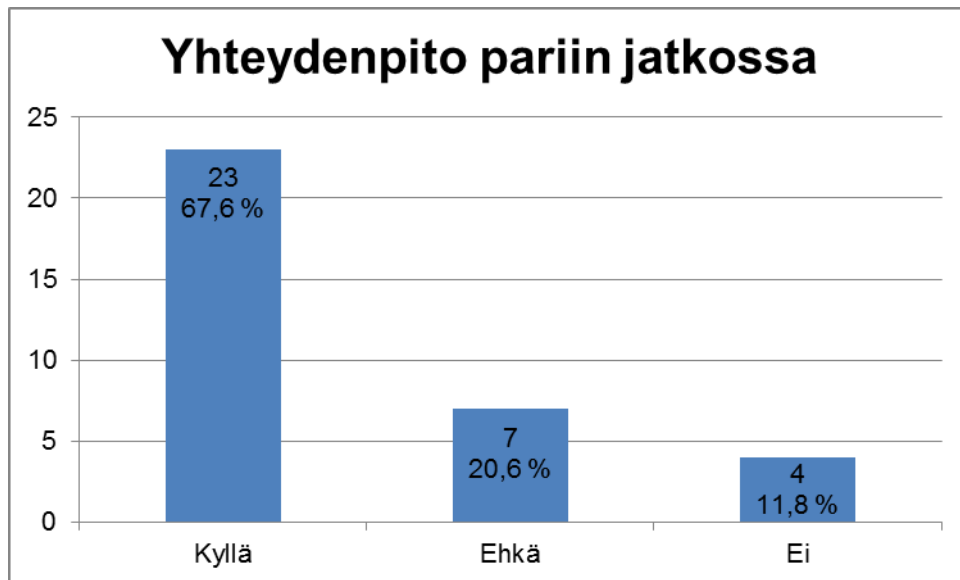
demista pitäisi saada enemmän kuin kaksi opintopistettä. Alla vielä muutama esimerkki vastauksista.

- *Enemmän tapaamisia, seurattaisi edistymistä, että oppilaat tietäisivät tandemin kulusta paremmin*
- *I would say it is better to do tandem when you already know some words in the language and some grammar*
- *Maybe reporting should be little bit easier*

Taulukko 10. Opiskelijoiden kehittämis- ja muutosehdotukset

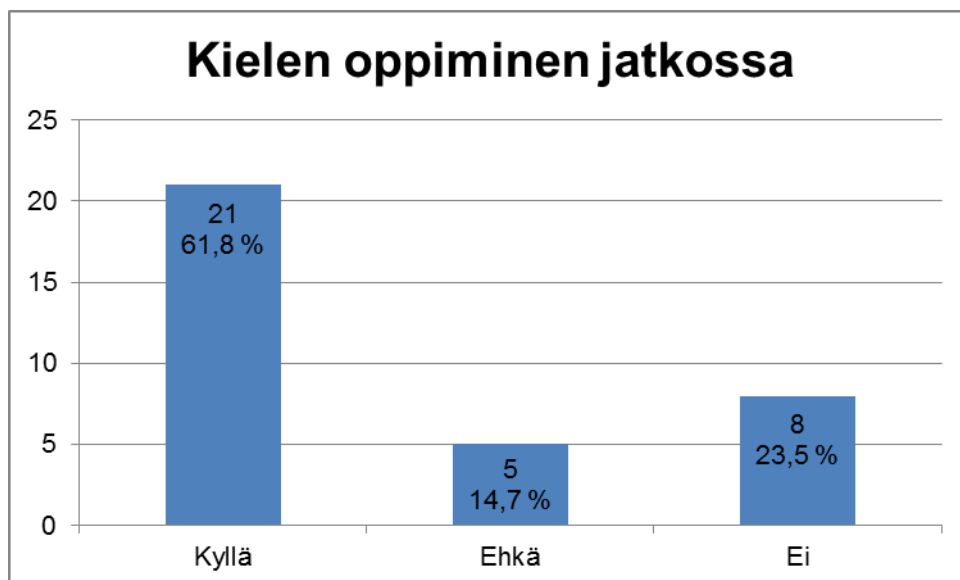
Kehitettävää/muutettavaa	kpl	%
Enemmän yhteisiä tapaamisia	5	27,8
Enemmän palautetta	3	16,7
Tandem-kielen vapaa-valinnaisuus	2	11,1
Enemmän mainostusta	2	11,1
Vähemmän/ei ollenkaan raportointia	2	11,1
Ryhmätandem	1	5,6
Enemmän kieliä samalla kertaa	1	5,6
Kielen lähtötaso	1	5,6
Lisää opintopisteitä	1	5,6

Mielipiteiden jälkeen kysyin vielä kaksi kysymystä. Ensimmäisenä kysyin, aikooko opiskelija pitää yhteyttä pariinsa tandemin jälkeen. Todennäköisesti vastaajista on tullut ystäviä pariensa kanssa ja heidän tandeminsa on sujunut hyvin, mikäli he aikovat pitää yhteyttä. Opiskelijoista 23 sanoi aikovansa pitää yhteyttä pariinsa vielä tulevaisuudessakin. Seitsemän vastasi ehkä pitävänsä yhteyttä, kun taas neljä opiskelijaa ei aio pitää pariinsa yhteyttä. Kaksi ei vastannut tähän kysymykseen ollenkaan, joka mielestäni tarkoittaa kuitenkin selkeästi sitä, että he eivät aio pitää yhteyttä tandempariinsa. Kuvasta 5 näkee prosenttiosuudet.

Kuva 5. Opiskelijoiden yhteydenpito omaan pariin jatkossa

Viimeiseksi halusin tietää, aikooko opiskelija vielä jatkaa tandemkielensä oppimista tulevaisuudessa. Taulukosta 12 näkee vastaukset. Ehkä hieman yllättäen jopa 21 opiskelijaa vastasi aikovansa jatkaa kielen oppimista. Viisi opiskelijaa sanoi ehkä jatkavansa tandemkielensä oppimista. Kahdeksan opiskelijaa ei aio jatkaa kielen oppimista enää ja kaksi opiskelijaa jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

Kuva 6. Opiskelijoiden tandemkielen oppiminen jatkossa

7.3.6 Kehitysehdotuksia

Suurimmalla osalla opiskelijoista tandem näytti sujuneen hyvin ilman sen kummempia ongelmia ja he ovat selkeästi pitäneet tandemista ja saaneet paristaan uuden ystävän. Myös kielen oppimisesta on selkeästi innostuttu, koska reilusti yli puolet sanoi aikovansa jatkaa tandemkielensä opiskelua jatkossa. Ikävä kyllä mukaan mahtuu aina myös sellaisia, joiden tandem ei toiminut syystä tai toisesta. Olen miettinyt tähän kehitysehdotuksia, joiden avulla tandem voisi toimia vielä paremmin. Apunani olen osittain käyttänyt kyselystäni saatuja vastauksia.

Kehittämistä kaipaavat siis etenkin yhteisten tapaamisten ja palautteen määrä, koska nykyiset määrät tuntuvat opiskelijoiden mielestä liian vähäisiltä. Myös raportointi tuntui opiskelijoista hankalalta, koska se oli liian vaikeaa tai sitä oli liikaa. Ongelmana oli myös kielen lähtötaso sekä itse kieli, etenkin ulkomaalaisten opiskelijoiden mielestä. Koettiin, että kielen oppimisen aloittaminen aivan alusta on liian haastavaa sekä oppijalle että opettajalle. Yleisenä ongelmana oli lisäksi ajan puute, koska tandemtapaamiset järjestetään omalla ajalla. Kuvaan 7 olen laittanut miettimäni kehitysehdotukset sekä niiden hyviä ja huonoja puolia.

Antamani ehdotukset tietenkin lisäisivät tandemopettajien työmäärää enemmän tai vähemmän, mikäli ne tai osa niistä otettaisiin käyttöön ja myös kustannukset lisääntyisivät. En voi taata, että mahdolliset käyttöön otetut ehdotukset muuttaisivat tandemia paremmaksi, mutta mielestäni siinä ei ole mitään hävittävääkään, jos kehitysehdotuksistani edes osaa kokeiltaisiin.

Tapaamiset	<ul style="list-style-type: none"> • -> Välitapaaminen kurssin puoleen väliin • Tapaamisessa voisi olla joku tietty teema tai sinne voisi tulla, jos tuntuu siltä, että tandem ei ole lähtenyt sujumaan toivotulla tavalla • Mahdollisuus "pelastaa" epäonnistumisvaarassa olevia tandempareja • Vapaaehtoinen
Palaute	<ul style="list-style-type: none"> • -> Vinkkejä ja neuvoja välitapaamisessa • Löytyvät kylläkin myös Moodlesta • Opiskelijat voisivat palauttaa välitapaamiseen mennessä aikaansaadun oppimispäiväkirjan, jonka perusteella opettaja voisi tarkistaa heidän tilanteensa ja antaa sen mukaista palautetta
Raportointi	<ul style="list-style-type: none"> • -> Video raportin sijaan • Vapaamuotoisempaa ja hausempaa • Melkein kaikilla nykyään älypuhelimet, joten videon teko mahdollista • Tietyt kysymykset tms. joihin videolla annetaan vastaukset • Parien tapaamiset ja niiden tiedot kuitenkin edelleen paperille
Tandemkieli	<ul style="list-style-type: none"> • -> Ulkomaalaisille opiskelijoille mahdollisuus esittää toivomus omasta tandemkielestään • Suomen kielen opettelu puolen vuoden takia voi tuntua turhalta, perusfraasit oppii todennäköisesti muutenkin • Mutta ehkä kuitenkin hyvä oppia sen maan kieltä jossa on opiskelemassa • Toisaalta myös heille voisi antaa mahdollisuuden oppia/ylläpitää jonkun muun kielen kuin suomen kielitaitoa • Jos aletaan yhdistellä ulkomaalaisista opiskelijoista pareja, se taas vähentää suomalaisilta opiskelijoilta mahdollisuuksia oppia haluamaansa kieltä • Toteutus mahdollisuuksien mukaan
Kielen lähtötaso	<ul style="list-style-type: none"> • -> Alkeiskurssi käytyä/käynnissä • Ulkomaalainen opiskelija voisi osallistua tandemiin samaan aikaan, kun osallistuu suomen kielen alkeiskurssille, jolloin tandem tukisi kielen opiskelua • Ulkomaalainen opiskelija tuskin opiskellut suomen kieltä kotimaassaan • Opiskelijoiden pitäisi ehkä miettiä minkälaisia asioita oppia ja opettaa, ei liian monimutkaisia, jotta vältetään ylimääräistä turhautuneisuutta
Ajan puute	<ul style="list-style-type: none"> • -> Lukujärjestyksiin aikaa tandemtapaamisille • Jos ei muuten löydy yhteistä aikaa, niin pari voisi hyödyntää näitä aikoja • Voi olla vaikeaa löytää lukujärjestyksistä aikaa, joka sopisi kaikille • Opiskelijoiden pitäisi itse miettiä, onko heillä tarpeeksi aikaa tapaamisiin ennen tandemiin osallistumista
Muuta	<ul style="list-style-type: none"> • -> Myös kv-tuutorit ja kieltenopettajat voisi ottaa mukaan tandemtoimintaan • He ovat paljon tekemisissä ulkomaalaisten opiskelijoiden kanssa • Kv-tuutorit voisivat järjestää tandempareille ja muille ulkomaalaisille opiskelijoille toimintaa • -> Facebook-ryhmä tandemopiskelijoille • Paikka vapaalle keskustelulle ja kuvien, ideoiden yms. jakamiselle • Opiskelijat käyttävät Facebookia päivittäin • Kouvolan ja Kotkan tandemopiskelijoiden tapaamispaikka

Kuva 7. Kehitysehdotuksia tandemiin

8 LOPUKSI

Mielestäni onnistuin opinnäytetyössäni ja sen tavoitteeseen pääsyssä kokonaisuutena hyvin, sillä pystyin määrittelemään syksyn 2014 tandemista nousseet selkeät ongelmat ja esittämään niiden pohjalta kehitysehdotuksia. Itse kehitysehdotukset ovat mielestäni suurimmaksi osaksi ihan järkeviä ja sellaisia, joita voisi oikeasti hyödyntää tulevilla tandemkursseilla. Myös teoriaosuutta kirjoittaessani opin tandemista paljon uutta, vaikka jonkin verran siitä jo tiesinkin. Jännittävintä opinnäytetyöni tekemisessä oli se, saisinko tarpeeksi vastauksia kyselyyni. Tavoittelin 40 vastausta, mutta sainkin vain 36. Lopulta sekin oli kuitenkin jo tosi hyvin, koska vastausprosentiksi muodostui 73 prosenttia.

Kiinnostavinta ja haastavinta työssäni oli vastausten ja etenkin avointen vastausten läpikäynti ja analysointi, koska ne olivat varsin kirjavita. Pidin siitä kuitenkin paljon. Työni kannalta eniten hyötyä minulle oli Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät -kurssista, jossa opeteltiin SPSS:n käyttö. Vaikka kävin kurssin jo pari vuotta sitten, ohjelman käyttö muistui mieleen nopeasti, kun avasin SPSS:n ja aloitin vastausten analysoinnin. Haastavaa oli myös opinnäytetyön pituus ja se, että tämä oli monen kuukauden prosessi. Välillä tuntui, ettei minulla ole muuta elämää kuin tämä opinnäytetyö. Välillä koin myös turhautuneisuutta, kun tuntui, että en pääse ollenkaan eteenpäin.

Vastauksia analysoidessa minulle tuli mieleen, että kyselyyn olisi kannattanut laittaa selkeä kysymys ”onko ollut jotain ongelmia tandemissa, jos on, mitä?”, koska se olisi todennäköisesti ollut kaikista helpoin tapa selvittää, mitä ongelmia pareilla oli tandemissa ollut. Nyt tein sen ehkä vähän monimutkaisemmin ja sellaisella tavalla, joka tuotti minulle enemmän tekemistä. Ihan mielenkiinnon vuoksi opiskelijoita olisi voinut myös pyytää arvioimaan oma tandemkokemuksensa kouluarvosanoilla. Se olisi havainnollistanut hyvin heidän tandeminsa onnistumista. Myös kyselylomakkeen ulkomuotoa olisin voinut miettiä tarkemmin, koska nyt jälkikäteen katsottuna se näyttää melko epäammattimaiselta. Se kuitenkin ajoi asiansa hyvin, koska lomake oli tarkoitettu vain opiskelijoiden käyttöön, eikä se ollut niin virallinen. Myöhemmin tuli myös mieleen, että olisin voinut haastatella vaikka kolmea eri tandemparia, jolloin olisin todennäköisesti saanut tietoa erilaisista tandemkokemuksista, myös sellaisista, jotka eivät välttämättä ole sujuneet niin hyvin.

Toivon, että opinnäytetyöstäni olisi edes jonkin verran hyötyä tandemopettajille ja että kehittämis ehdotuksistani edes osa otettaisiin käyttöön tai niitä edes kokeiltaisiin vähän aikaa ja katsottaisiin, miten ne muuttavat tandemia. Myöhemmin tandemopiskelijoille voisi tehdä uuden kyselyn ja verrata saatuja vastauksia tätä opinnäytetyötä varten saatuihin vastauksiin. Uuden kyselyn vastauksien pohjalta voisi miettiä onko vastauksissa muutoksia ja minkälaisia ne ovat ja tehdäänkö kehitysehdotuksista pysyviä muutoksia tandemkurssille, kehitetäänkö niitä vielä lisää vai tullaanko siihen tulokseen, että tandemia jatketaan ilman mitään muutoksia.

LÄHTEET

- Ahvenainen, T. 2015. Yliopettaja. Sähköpostikeskustelu. 13.3.2015.
- Bárová, K. 2015. Sähköpostikeskustelu. 27.1.2015.
- Cziko, G. A. 2004. Electronic Tandem Language Learning (eTandem): A Third Approach to Second Language Learning for the 21st Century. CALICO Journal. Vol. 22, No. 1. 25–39. Saatavissa: https://www.calico.org/html/article_172.pdf [viitattu 8.2.2015].
- FinTandem. 2010. Saatavissa: <http://fintandem.vaasa.fi/> [viitattu 3.11.2014].
- Haapaniemi, L. 2010. Kulttuurien kohtaaminen. Saatavissa: http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/maahanmuuttajien_koulutus/monikulttuurinen_koulu/kulttuurien_kohtaaminen [viitattu 8.1.2015].
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9., uudistettu painos. Helsinki: Edita.
- Hirsjärvi, S., Remes, S. & Sajavaara, P. 2013 Tutki ja kirjoita. 18. painos. Helsinki: Tammi.
- Jurkka, J. 2014. Tandem-opiskelu rohkaisee juttelemaan vieraalla kielellä. Pohjalainen. 16.9.2014. Saatavissa: <http://www.pohjalainen.fi/uutiset/maakunta/tandem-opiskelu-rohkaisee-juttelemaan-vieraalla-kielella-1.1684734> [viitattu 18.1.2015].
- Jyväskylän yliopisto a. Mikä tai mitä on kieli? Saatavissa: <http://www.solki.jyu.fi/kielistakiinni/docs/mikakielib1.htm> [viitattu 6.2.2015].
- Jyväskylän yliopisto b. Monimenetelmäisyys. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimussstrategiat/monimenetelmaisyys> [viitattu 19.3.2015].
- Kaikkonen, P. 1994. Kulttuuri ja vieraan kielen oppiminen. Helsinki: WSOY.
- Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Karjalainen, K. 2011. Interaktion som mål och medel i FinTandem. Väitöskirja. Saatavissa: http://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-354-7.pdf. [viitattu 19.1.2015].

Karjalainen, K., Pörn, M., Rusk, F. & Björkskog, L. 2013. Classroom tandem – Outlining a Model for Language Learning and Instruction. International Electronic Journal of Elementary Education. Vol. 6, Issue 1. 165–184. Saatavissa: http://www.iejee.com/6_1_2013/IEJEE_6_1_karjalainen_rusk_porn_bjorkskog.pdf [viitattu 18.1.2015].

Koivuranta, E. & Mañes Lazaro, C. 2014. Haastattelu. 4.12.2014. Kouvola: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Kovalainen, N. 2011. Kulttuurien välinen vuorovaikutus korkeakoulutuksen areenalla. Teoksessa Kulttuurien kohtaamisia arjessa. Toim. Pitkänen, P. 197–226. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Kuokkanen-Kekki, M. & Niedling, C. 2011. Learner autonomy and intercultural exchange in language learning: ALICE as institutional Tandem. Teoksessa Out-Of-Classroom Language Learning. Toim. Pitkänen, K. K., Jokinen, J., Karjalainen, S., Karlsson, L., Lehtonen, T., Matilainen, M., Niedling, C. & Siddall R. 39–54. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Kvantitatiivisten menetelmien tietovaranto. 2011. SPSS-oppimisympäristö. Saatavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/SPSS/spss.html> [viitattu 23.1.2015].

Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. 2015. Saatavissa: <http://www.kyamk.fi/> [viitattu 17.1.2015].

Lainé, C. Tandem : une expérience à partager absolument. Saatavissa: http://www.dfjw.org/sites/default/files/C%20Lain%C3%A9_Tandem-une%20exp%C3%A9rience%20%C3%A0%20partager.pdf [viitattu 17.1.2015].

Luokkatandem. 2013. Saatavissa: <http://www.luokkatandem.com/> [viitattu 17.1.2015].

Monikulttuurinen Työyhteisö. 2011. Kulttuurienvälinen viestintä. Saatavissa: <http://estudio.edupoli.fi/moty/index.asp?id=720&kat=Kulttuurienv%C3%A4line+viestint%C3%A4&sid=&sub=&title=3266> [viitattu 9.1.2015].

Ojanen, T. 2014. Tandemoppimista Skypessä. Raportti teletandemprojektista. Teoksessa Päättymätön projekti. Puhetta eri S2-foorumeilla. Toim. Lauranto, Y. & Vehkanen, M. 24–42. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos.

Opetushallitus. Liite 2 Kielitaidon tasojen kuvausasteikko. Saatavissa: <http://www02.oph.fi/ops/taitotasoasteikko.pdf> [viitattu 6.3.2015].

O'Rourke, B. 2007. Models of Telecollaboration (1): eTandem. Teoksessa Online Intercultural Exchange. An Introduction for Foreign Language Teachers. Toim. O'Dowd, R. 41–61. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.

Oulun yliopisto. 2014. Tandem-vaihto-opiskelu, opintojen kuvaus. Saatavissa: <http://www.oulu.fi/kielikoulutus/node/27128> [viitattu 2.11.2014].

Pietilä, P. 2014. Yksilölliset erot kielenoppimisessa. Teoksessa Kuinka kieltä opitaan. Opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle. Toim. Pietilä, P & Lintunen P. 45–67. Helsinki: Gaudeamus.

Pietilä, P. & Lintunen P. 2014. Kielen oppiminen ja opettaminen. Teoksessa Kuinka kieltä opitaan. Opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle. Toim. Pietilä, P & Lintunen, P. 11–25. Helsinki: Gaudeamus.

Pitkänen, P. 2011. Johdanto. Teoksessa Kulttuurien kohtaamisia arjessa. Toim. Pitkänen, P. 9–16. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Podschivalow, K. 2014. Aletaan me tandemilla. Tandemoppimiskokeilu A1-tasolta alkaen Helsingin ja Vilnan yliopistoissa. Teoksessa Päättymätön projekti. Puhetta eri S2-foorumeilla. Toim. Lauranto, Y. & Vehkanen, M. 43–53. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos.

Pyykkö, R. 2014. Kulttuuri kielenopetuksessa. Teoksessa Kuinka kieltä opitaan. Opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle. Toim. Pietilä, P & Lintunen, P. 188–203. Helsinki: Gaudeamus.

Raunio, M., Säävälä, M., Hammar-Suutari, S. & Pitkänen, P. 2011. Monikulttuurisuus ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen areenat. Teoksessa Kulttuurien kohtaamisia arjessa. Toim. Pitkänen, P. 17–50. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Ruhr-Universität. 2001. eTandem Europa. Saatavissa: <http://www.cisi.unito.it/tandem/etandem/etindex-fi.html> [viitattu 8.2.2015].

Routledge Encyclopedia of Language Teaching and Learning. 2013. Second Edition. Toim. Byram, M. & Hu, A. Oxford: Routledge.

Tampereen teknillinen yliopisto. 2013. Eurooppalainen kielten taitotasokuvaus. Saatavilla: <http://www.tut.fi/fi/tietoa-yliopistosta/laitokset/kielikeskus/opetus/eurooppalainen-kielten-taitotasokuvaus/index.htm> [viitattu 6.3.2015].

TandemCity. What does Tandem offer me ? Saatavissa: <http://www.tandemcity.info/> [viitattu 4.2.2015].

Taylor, U., Karjalainen, K., Sandås, P. & Boström, M. 2010. FinTandem koordinaattorin käsikirja. Mustasaaren aikuisopisto. Saatavissa: http://www.fintandem.vaasa.fi/Suomeksi/Etusivu/Tietoa_FinTandem-koordinaattoreille [viitattu 2.11.2014].

Telles, J. A. & Vassallo, L. M. 2006. Foreign language learning in-tandem: Teletandem as an alternative proposal in Callt1. the ESPecialist. Vol. 27, N° 2. 189–212. Saatavissa: <http://revistas.pucsp.br/index.php/esp/article/viewFile/1629/1048> [viitattu 20.2.2015].

Tjurin-Muranen, B. 2009. Tandemin kyydillä kohti v/Venäjää. Teoksessa Näkökulmia kielen oppimisen käytäntöihin. Perspectives on Language Learning in Practice. Toim. Majala, M., Hulkko, T. & Honka J. 137–144. Saatavissa:

<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/45100/Nakokulmia15052009.pdf?sequence=1> [viitattu 4.2.2015].

Turun yliopisto. 2014. KIEL9002 Kieli- ja kulttuuritandem 2 op. Saatavissa: <https://nettiopsu.utu.fi/opas/opetusohjelma/marjapuuro.htm?id=4178> [viitattu 30.1.2015].

University of Fribourg. Tandem Learning. A brief guide to working 'in tandem'. Saatavissa: <http://www.unifr.ch/unitandem/en/guideE.htm> [viitattu 4.2.2015].

The University of Vermont. 1: Introduction to SPSS. Saatavissa: <https://www.uvm.edu/~dhowell/fundamentals7/SPSSManual/SPSSLongerManual/SPSSChapter1.pdf> [viitattu 10.3.2015].

Vartia, N. 2009. Kotona kaikkialla. Kansainvälisen kanssakäymisen taitoja. Helsinki: Kirjapaja.

Vassallo, M. L. & Telles, J. A. 2006. Foreign language learning in-tandem. Saatavissa: http://www.academia.edu/1127617/Foreign_language_learning_in-tandem [viitattu 4.2.2015].

Veivo, O. 2014. Mitä kielitaito on. Teoksessa Kuinka kieltä opitaan. Opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle. Toim. Pietilä, P. & Lintunen, P. 26–44. Helsinki: Gaudeamus.

Wolff, J. 2009. History of Tandem. Saatavissa: http://www.tandemcity.info/general/en_history.htm [viitattu 3.11.2014].

Hey!

I'm a Business/Multilingual Management Assistants student from KYAMK Kouvola. I'm currently writing my thesis about tandem and I heard you participated in tandem this autumn. Therefore I'd be very happy if you could do this small survey for me about your experience. It would help me a lot to write my thesis and I'd really appreciate your effort. Also, would be great if you could do it before the December 12th.

Thanks a lot :)

The survey is here: <http://goo.gl/forms/cbyLqIKwx0>

Milla Kallio

Moi!

Olen liiketalouden/johdon assistenttityön ja kielten -opiskelija KYAMK Kouvolaan ja kirjoitan tällä hetkellä opinnäytetyötäni aiheesta tandem. Kuulin, että osallistuit tandemiin tänä syksynä ja olisikin tosi kiva, jos voisit vastata kyselyyni, joka liittyy tandemiin ja kertoa kokemuksistasi. Se auttaisi minua paljon opinnäytetyön kirjoittamisessa ja arvostaisin kovasti panostustasi. Olisi myös kiva, jos voisit tehdä sen ennen 12. joulukuuta.

Kiitos paljon :)

Kysely löytyy täältä: <http://goo.gl/forms/cbyLqIKwx0>

Milla Kallio

Questions about Tandem

I'm a Business/Multilingual Management Assistants student from Kyamk Kouvola and I'm currently writing my thesis about tandem. Therefore I would like you to fill this small survey for me; it would help me a lot to write my thesis. Please write in English or in Finnish. Kiitos/Thank you! :)

*Pakollinen

1. Your gender? *

- ☐ Female
☐ Male

2. Your age? *

3. Where are you from? *

4. What are you studying? *

- ☐ Business
☐ Culture
☐ Health Care
☐ Technology and Transport

5. Why did you participate in tandem? *

Questions about Tandem

1. Your gender?

☐ female

☐ male

2. Your age? _____

3. Where are you from?

☐ Finland

☐ Other, where? _____

4. What are you studying?

☐ Business

☐ Culture

☐ Health Care

☐ Technology and Transport

5. Why did you participate in tandem?

6. What language did you study in tandem? Why this language?

7. Did you have previous skills in this language?

☐ Yes

☐ No

8. What kind of things did you learn to say in this language?

9. What kind of activities did you do in your tandem meetings?

10. What kind of things did you learn about the culture?

11. What did you like about tandem? What not?

12. Is there something you would improve/develop/change in tandem?

13. Are you going to keep staying in touch with your partner after finishing tandem?

☐ Yes

☐ No

14. Are you going to keep studying the language?

☐ Yes

☐ No

15. Anything else?

Thank you for your answers 😊

- Too long...
- It was certainly more fun than sitting in a classroom
- It was fun and effective way of learning. It was hard to teach Finnish
- Mostly studying was fun. The environment was light and friendly, as I studied with my peer classmate
- I liked everything, because I have learnt a lot. And not only this, I have met a very nice girl, which who I have spent great moments
- Communication
- +The way how Finnish could be learnt. +lots of fun, new impression, opportunity to get a friend. –Sometimes, it was challenging to explain all rules
- I liked a lot the company, my partner made my tandem
- +Sain paljon arvokasta tietoa mitä ei löydy kirjoista +Sain ihanan ystävän +Tajusin, mitä minun pitää kehittää kielitaidoissani –Olin monesti turhautunut, kun minusta tuntui, että en pysty ilmaisemaan sitä mitä haluan
- Oli kiva opettaa suomea ja tavata ulkomaalainen opiskelija, mutta koska emme tavanneet montaa kertaa ei minulla ole paljon kerrottavaa. Parini oli sairaana ja ja sitten vain aika loppui. Ei tuntunut siltä ettei hän olisi halunut tavata. Tulimme ihan hyvin toimeen, kun tapasimme. En tiedä vaikuttiko ikäero
- Tutustuin tandemparini lisäksi paljon muihin vaihtareihin. Pääsin siis käyttämään myös paljon englannin kieltä
- Very nice experience. I learned so much about different culture and people
- Like: chance to meet up with Finnish and other foreign students. Don't like: I have to write report about what I did and learnt. Since I think this is a chance for students who really want to experience more about their surround environment when study abroad. And experience can't be graded
- Everything was good, nothing was wrong
- I liked the ways we studied tandem things. I didn't like that I was taught too much, too many times, too often, everywhere
- All in all I liked the tandem lesson
- To get to know new people and to adjust oneself to a new person from a, maybe, completely different culture
- I liked the fact that you got to learn things you wouldn't normally learn in a classroom. The total independence in the tandem was a little minus because it was somewhat difficult to get things going
- Aika meni mukavasti tandemparini kanssa ja meillä oli hauskaa yhdessä. Joskus tosin oli hankalaa järjestää tapaamista, koska muuta tapahtumat ja menot sotkivat kalenteria

- I like the tandem, because I'm studying the language with a native speaker
- Like to know something new about Finland. Don't like some different in age and interests with tandem partner and difficulties because of my skills in Finnish language is not so good
- I loved met a person that I have not been able to meet elsewhere and share stories
- I liked mostly everything about tandem. In one semester period it is sometimes difficult to find a time for meetings and to have a course done
- I like the idea to learn language in a different way. What was disappointing for me is that my tandem partner lives in Kotka, quite far away from me, so we couldn't organize our meeting on a regular basis
- That I got to know good people and could ask for help whenever I needed it. Because I could not say anything in Finnish, it was hard to learn Finnish because I had no idea from the grammar
- The way it is implemented in our uni is good, but there should've been less paperwork after it
- Freedom of choosing how, when and where
- I like that you don't have a timetable, and you can spend time how you want. I don't know what I don't like, because for me it's fun language study, which doesn't give you knowledges like lectures/language courses. but you have absolutely another observe to the language
- I liked everything about tandem but sometimes trying to find a day which fits for both was a bit hard
- It was interesting to learn about the different culture and to teach my own language
- It wasn't as nice way to learn as I had thought. Mainly, because I didn't have enough previous skills and we couldn't communicate in Russian -or in Finnish, because my partner didn't know much Finnish. And it turned out that she didn't have time for the meetings. So setting up the schedules was really difficult -and later on impossible. Maybe, if I had chosen some other language that I knew before, the results might have been better -and the studying more fun
- I liked the idea. but the reality sucked
- I got to know another fantastic human being and gained some good friends
- It was nice to have conversations using foreign language. Sometimes it was difficult to have time for a meeting
- it was a good experience but it's better if you are not a complete beginner if you start.

Is there something you would improve/develop/change in tandem?

Liite 4/3

- Doing more language per time!
- Can't really think of anything
- I think it is good this way
- Maybe give some feedback in the half of the period, not only in the end
- It is fine, except enlarge credits for this course
- Yes, I would open it to any culture (example: if I am Italian and I want to learn Russian)
- Enemmän tapaamisia, seurattaisi edistymistä, että oppilaat tietäisivät tandemin kulusta paremmin
- En tiedä, sehän on ihan parista kiinni miten asiat sujuvat
- Mitään ei tule mieleen
- hmm maybe more group meetings
- No report please
- I don't know
- No
- No
- No not really...I like this casual way of doing things
- More than one meeting in the beginning, because now you have to basically become "friends" with a total stranger. 2 or 3 meeting where you got to know each other a little better would be nice
- Olisin voinut tietysti järjestää vähän elämyksellisempiä retkiä yhdessä. Esimerkiksi olisin voinut ehdottaa viikonloppureissua jonnekin, tai vierailia jossain muussa kaupungissa, mutta se nyt näyttäisi tällä kertaa jäävän toteutumatta
- I would be more extended circle of friends, can not work only together maybe work in group of four people, some travel together
- Yes, I think it should be people with the same age and the same knowledges of languages
- nothing!!
- Everything is okay
- Everything is fine
- I would say it is better to do tandem when you already know some words in the language and some grammar
- Maybe reporting should be little bit easier
- There could be some check-ups with the teacher, just to see how people are doing...
- no, maybe add some activities in general with all people in tandem course. It's motivate

- People don't know much about it, so it would be good to advertise it more
- No
- It's really important to make sure that the participants are really committed in studying this way and have time for the lessons. Otherwise the scheduling is really hard, and it is so easy to skip the lessons if something else turns up
- i think it would be awesome to get some help for studies from the teacher. like some sort of booklets or something. i dunno. we were really in over our heads trying to teach each other anything. it was horrible
- no
- Tandem is quite OK in a way it is
- it was okay.